

A „József főherceg fenékiárleleti telep” Gődöllőn (képpel) ... 159
A Nemzeti Szalon tavasi kiállítása (képekkel) ... 141-320
A tavasi nemzetközi kiállítás (képekkel) 218, 303
Szilágyi Dező szülőháza (képpel) ... 221
A horvát fővárosból (képekkel) ... 221
Roakovics Ignác falstéményei a kecskeméti nagytemplomban (képekkel) ... 230
Székcső (arcképpel) ... 256
A honi vakok könyvtárjáról. Herodek Károly Filharmoniai ötven éve (arcképekkel és képpel). Keresztly István ... 281
A horvát zavarások színhelyéről (képekkel) ... 332
Egy napom Zágrábban (képekkel) Popovics V. István ... 334
A szegedi új zsinagóga (képpel) ... 338
II. Rákóczi Ferenc arcképe Mányoky Ádámól (képmelléklettel) ... 346
Erzsébet királyné szobra Cseccén (képpel) ... 350
A „Klotild-szeretetház” új épülete (képekkel) ... 373
Az Erzsébet-emlékszobor pályatervei (képekkel). Dr. Kozdcs Dénés ... 401
A hódervári kastély (képpel) ... 423
A kassai múzeum (képekkel). Lengyel Menyhért ... 426
Csikvencza (képekkel). Mohorai Pál ... 556
A budai királyi vár (képekkel) ... 575-590
A temes-újfalui kastély (képekkel) ... 492
A makói színház (képpel) ... 610
A helyi vadászterület (képekkel) ... 625
Renan szobra (képpel) K. Gy. ... 626
Két szabadságharczi emlék (képekkel) ... 627
A kolozvári egyetem épületei (képekkel) ... 640
A tiszabecsi útőzet emlékei (képekkel) ... 643
Kisfaludy Sándorra emlékeztető szobor a Nemzeti Múzeum kertjében (képpel) ... 645
Bányászkonferencia és kiállítás a Zsilvölgyben (képekkel) ... 655
A budapesti igazságszolgáltatás felavatója (képpel) ... 663
Ferenc-József tanító háza (képpel) ... 681
Buknyai Kossuth Lajos síremléke (képpel) ... 682
Deák Ferenc szülőföldéről (képekkel) Esterházy Károly ... 693, 710
Deák Ferenc emléktáblája Nagy-Kamizán (képpel) ... 703
Fadrusz János szülőháza (képpel). K. E. ... 747
Vadnay Károly síremléke (képpel) ... 747
Pettenkofen festményei (képekkel) ... 759
Jantyk Mátys vázlatai (képekkel) ... 732, 764
Anonymous szobra (képpel) ... 764
A Képzőművészeti Társulat téli kiállításából (képekkel) ... 781, 834
Képek Gömör vármegyéből (képekkel) ... 795
Zelenika (képekkel). Reményi Antal ... 811
Egy amerikai folyóirat Budapestéről (képekkel) ... 813
A mi szanatóriumunk (képekkel). Somogyi Lajos ... 853
A kerti Madonna (képekkel). Firlé Walter festménye ... 874
Munkácsy képei a Nemzeti Szalonban (képekkel). Sz. ... 874
Radóti Dező (arcképpel). V. ... 857

6. Általános nép- és országisme.

Szétszedhető iskolák ... 26
Egy magyar vasúti mérnök a szibériai vasút építéséről. Cholnoky Jenő ... 39
Gróf Festetics Rudolf déli tengeri utjáról (képekkel). Dr. Semayer Villóald ... 51
Marokkóból (képekkel). Ifj. Vártesy Sándor „A fehér ezár birodalma” (képekkel) ... 119
Iszmid (Nikomédia) (képpel). Jantyk Mátys ... 122
Államrendek-telepek Indiában ... 155
Macedonia (képekkel). Strausz Adolf ... 302
Akhilleion (képekkel). Hegedűs Sándorné ... 917
Dr. Stein Aurél belső-ázsiai utazása (arcképekkel és képekkel). Cholnoky Jenő ... 334
Utatlan utakon (képekkel) ... 350
A Vatikán (képekkel) ... 462
Szent Péter templomában ... 474
Izmet haza. Londoni levél. Gineverné Györi Ilona ... 523
A bilaki veszedelmek színhelye (képekkel). Szokolay Kornél ... 539

Monasztir (Bitoly) (képekkel). Iedonics J. ... 542
Rákóczi-templom Rodostóban (képpel) ... 622
A new-yorki utca gyerekei ... 624
Vig napok egy bus helyen (képekkel). Gineverné Györi Ilona ... 657
Magyar sírok Konstantinápolyban és Izmidben (képekkel) ... 662
Julia háza Veronában (képpel). Sárosi Bella ... 715

7. Természettudomány, ipar, kereskedelem és rokon.

A hó (képekkel). Cholnoky Jenő ... 7
Világító mikrobák (képekkel) ... 10
A jég (képekkel) ... 23
Meddig lesz az emberiségnek búzakenyere? Holtyay Pál ... 75
A kávémérgezés ... 70
Jégrobbanás a Dunán (képekkel) Schaffer Antal ... 101
A legnagyobb ágyú (képekkel) ... 115
Mótoros kocsik a vasutakon (képekkel). Szieberth Imre ... 189
A drótnálküli telegrafálás (arcképpel és képekkel) ... 196
Egy új cirikuszi mutató (képpel) ... 203
A tudományos léghajózásról (képekkel). Cholnoky Jenő ... 241
A budapesti ebkiállításról (képekkel) ... 259
Villamos útás ellen óvó ruha (képpel) ... 257
Magyarország a bécsi nemzetközi sebészeti kiállításon (képpel) ... 273
Világjáró iskola (képpel) Gonda Béla ... 319
Az orvos régen és most (képekkel) ... 337
Távírási hálózat a Föld körül ... 337
A nyár. Hanusz István ... 387
Bolygók fölfedezése ... 407
A rádium és sugári (képekkel) ... 441
A napszúrásról ... 513
Hogyan operáltak meg a pápát ... 514
Az új üstökös (képekkel). Massány Ernő ... 527
„A rövid zárlat” ... 578
Régi hímzések a zsolnai iparkiállításán (képekkel) ... 692
Az Erzsébet-híd (képekkel) ... 675, 704
Az éjszakai fényről (képpel). Massány Ernő ... 779
Mosuz és paesuli ... 779
Menetrend a világ körül ... 780
Új hajózárat Fiume és New-York között. Zerkevitz Emil ... 779
A tüzművészetről. Vaszvít Antal ... 853
A Finsen-féle gyógymód (képekkel) ... 854

8. Tárca- és napirendű közlemények.

Új-évi hangulatok. Novus ... 1
Miért táncolunk ... 69
Fedák Sári mint „Bob herceg” (képekkel) Sz. D. ... 107
Magyar kivándorlók Brémában (képekkel). E. Dorner Béla ... 117
Macedon ábrándok ... 118
Hubay Jenő és új dalműve K. J. ... 141
Színház: Kéz kezét mos. Szűry Dénes ... 157
Kovácsné. Szűry Dénes ... 175
Élve temetkez. Szűry Dénes ... 206
A regényesek. Szűry Dénes ... 239
Egyéniség. Szűry Dénes ... 285
Nero anyja. V. G. ... 353
Sötétség. V. G. ... 718
Három újdonság az Operaházban K. I. ... 718
A női ruházat reformja (képekkel). Sárosi B. ... 176
Udvari ebéd. Mikszáth Kálmán ... 186
Ex-lex karcolat. Nemo ... 257
A képviselőház és tájéka. Karcolat. (képekkel). M—th K—n ... 289
Szent-Pétervár ünnepe. Eredeti levél. Pintér Ákos ... 370
Belgrád a katasztrófa után. Szerbiai levelezőnkől ... 406
Széll Kálmán lemondása. M—th K—n ... 409
Genf és a szerb király (képekkel). Szomor Dézso ... 425
Putárok a diplomácia szolgálatában ... 456
Látogatásom Karagorgyevics Péter hercegnél Czetinjében (képekkel). Posovics V. István ... 479

A „VASÁRNAPI UJSÁG” REGÉNYTÁRA.

Főfelé. Regény. Irta Vártesy Arnold. (70 képpel) ... 1-69
A nádasban. Regény. Irta Karasin Nikoļajevics Nikolaj. Orosz eredetiből fordította Ambroziócs Dezso (35 képpel) ... 2-70
Amerikai utam. Humoresk Irta Rákóczi Viktor ... 73

Vizen és szárazon. Stockton R. F. elbeszélés. Anzoból fordította Zsigány Árpád. (10 képpel) ... 98-115
I. Landover-Hall nagy lépcső-terasz ... 75-78
II. Buller és Podington egyezsége ... 85-86
III. A spanyol meg az amerikai ... 90-95
IV. Matrózkötés ... 98-115

A bemutatók. Mikszáth Kálmán ... 497
Budapesti nevek. V. ... 511
Levél Khinából. Faragó Ödön. ... 590
Tréfák a halál torkában ... 606
A férfi-dívat furcsaságai ... 613
A francia demokráciáról. Szigetvári I. ... 729, 746
„A magyar zene elmélete.” Keresztly István ... 732
Az ország baja. Politikai karcolat politika nélkül. Geicha ... 734
A bemutatók. Országgyűlési karcolat. r. y. ... 749
A francia parlamentről. Szigetvári Iván ... 778, 793
Colpach (képekkel). Scaly Imre ... 805
Tisza Kálmán a folyosón (arcképpel). M—th K—n ... 833
Legjobb népdalaink. K. L. ... 858
A karácsony Párisban. Szigetvári Iván ... 871
Herbert Spencer temetésén. Londoni levél. György Endre ... 874
A ház virágos kertje (képekkel). M—th K—n ... 875

A „Vasárnapi Ujság” ötvenedik évfolyama ... 3
A Petőfi-Társaság közgyűlése ... 26
A Humbert-esalád (arcképekkel) ... 30
Az első nemzetközi orvosi kongresszus Kairóban (képekkel). Dr. Jármy László ... 38
A marokkói zavarok (képekkel) ... 41
Tisztatársi ünnepély a Ludovicumban (képpel) ... 56
A New-York palota égése (képekkel) ... 90
A Kisfaludy-társaság közlése ... 105
Jóki ünnepése ... 122
Millió ebéi (képpel). Sárosi Bella ... 188
Márczius 15-ike a fővárosban (képekkel) ... 190
Tüntetések Budapestén (képekkel) ... 206
A „Taru” léghajó szerencsétlensége (képekkel) ... 223, 243
Náday Ferenc negyvenéves jubileuma ... 222
Nagybétéen (képpel) ... 237
A Photo-Club kiállítása (képekkel) ... 237, 257
Szaitafarnesz tiarja (képpel) ... 254
Erzsébet Amália főhercegnő esküvője (arcképekkel) ... 254
Trónörökösök keleti utazása (képekkel) ... 254
A nemzetközi történelmi kongresszusról. Lompérth Géza ... 255
Vidéki küldöttségek a házban (képekkel) ... 274
Erzsébet királyné szobra Meránban (képpel) ... 287
Seserbina halála (képpel). Iedonics József ... 290
Nemzetközi ezülvérseny Pusztaszent-Imrezen (képekkel) ... 305
Vélemények a ezülvérsenyről ... 306
Az akadémia nagyhete ... 307
A kecskeméti római katolikus főtemplom felszentelése (képekkel) ... 308
Az angol király Rómában és Párisban (képekkel) ... 318
A duna ünnepély (képekkel) ... 321
A Magyar Tudományos Akadémia közlése ... 322
Deák és Vörösmarty emléke Kolozsvárt (képekkel) ... 338
A posta- és táviratvizsgálók sportegyesületének zászlóavatói ünnepélye (képekkel) ... 338
A szaloniki bombamerényetek (képekkel) ... 338
Rákóczi-ünnepélyek (képekkel) ... 354
Nemzetközi pólo-mérkőzés (képekkel) ... 356
Automobil szerencsétlenségek (képekkel) ... 356
Tüntetés Zágrábban (képpel) ... 356
A pünkösdi tornáünnep (képekkel) ... 374
A szerb királyi család meggyilkolása (képekkel) ... 395
A dolhai Rákóczi-ünnep (képpel). Maurer Mór ... 403
A budapesti polgári lövész-egyesület ünnepe (képekkel). Markó Miklós ... 406
Péter király bevonulása Belgrádba (képekkel) ... 425
Erdőbénye pusztulása (képekkel) ... 427
Az Emke közgyűlése és gróf Kun Kocsárd zászavárosi emléktáblájának leleplezése (képekkel) ... 442
A pápa betegsége (képekkel) ... 462
Erdői Szilveszter János emlékére (képpel) 1901 július 16—1903 július 16. Zerkevitz Emil ... 479

9. Vegyes kisebb cikkek és közlemények.

Egy nevezetes halotti jelentés ... 58
A boldogulás útja ... 89
Madarak pusztulása Olaszországban ... 103
A sphinx pusztulása ... 106
Régi és új pénzek ... 138
Hires tréfák ... 202
Vakok könyvtára ... 202
A katonai kémkedés ... 203
A khároneai oroszán helyreállítása (képpel) ... 222
Régiséggyűjtés ... 252
Virágok az amerikai nászünnepken ... 255
A könyvtár-épületről (képekkel) ... 268
Mérges élvezete ... 372
A hol a percz is számít ... 438
A konyhaművészet múltjából ... 526
Ismeretlen érzékek ... 527
Hasonlatos-ég ... 544
Római gyöngyök ... 562
Ravasz koldusok ... 622
Névtelen nemzetek ... 659
Nők az angol politikában ... 679
Kétezeréves sírok ... 731
Az angol és orosz haditengerészet fejlesztése. R. A. ... 748
Hafáltetés az állatoknál ... 765
Divatás lányok versenye ... 832
Különös találmányok ... 834
Az állatok idomításáról ... 855
A csecsemők színtérzéke ... 855
A rhinoplastika ... 855

10. Állandó rovatok.

Női munka és dívat. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyetek. — Egyház és iskola. — Mi Ujság? — Szerkesztői mandátumok. — Egyveleg. — Sakkjáték. — Réptalány.
--

Kállay halála (képekkel) ... 479
A Rákóczi ereklye-kiállítás Kassán (képekkel) ... 493, 505, 621
Róma a pápa halálakor (képekkel). Dr. Kozdcs Dénés ... 512
A zsolnai iparkiállítás (képekkel) ... 514
A bármai Erzsébet-szobor leleplezése (képekkel). Gyöngyösi László ... 553
Nagy szerencsétlenség a párisi Métropolitán-vanaton (képekkel) ... 558
A szombathelyi kiállítás (képekkel) ... 561
Lengyel látogatók Budapestén (képekkel) ... 562
A „Párisi árnház” égése ... 577, 593
Kihallgatások a királynál (képekkel) ... 579
Az országos dalverseny Temesvárt (képpel) ... 579
X. Pius pápa megkoronázása (képpel) ... 591
Felvidéki iparkiállítás Zsolnán (képekkel) ... 593
Smalovecky Valér ... 609
A dévidéki hadgyakorlatok ... 609
Hires cigányok versenyei. Markó Miklós ... 629
Az egyetem-k tanóvénék megnyitása ... 645
A német császár vadászatai (képekkel) ... 645
A fuvaros kocsisok sátrójka Budapestén (képekkel) ... 663
Czigányzenekarok hangversenye a Népszínházban (arcképekkel). Markó Miklós ... 664
A második nemzetközi ezülvérseny Pusztaszent-Imrezen (képekkel) ... 681
A Deák-ünnep Budapestén (képekkel) ... 709
Fadrusz halála (képekkel) ... 733
Tormay és Nyiry ... 751
Az olasz királyi pár Párisban (képpel) ... 765
Egy kétemeletes ház veszedelme Budapestén (képekkel) ... 766
Az ugrai válszász (képekkel). Sas Ede ... 798
Az elttint „Petőfi” hajó (képpel) ... 815
Kossuth Ferenc beszámolója Czeglédén (képpel) ... 860
Sub auspicijs regis (képpel). Dr. G. L. ... 875
Ünnepi mellékletünk ... 877
Klotild főhercegné halála (képpel) ... 878

Armando Palacio Valdés (37 képpel) ... 101-190
Aranyfűt. Regény. Irta Ifj. Korányi Frigyes ... 29 képpel ... 129-201
A brigadéros büne. Elbeszélés. Irta A. Conan Doyle. Angolból fordította S. A. (5 képpel) ... 194-203

1. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.) NAGY MIKLÓS. MIKSZÁTH KÁLMÁN BUDAPEST, JANUÁR 4.

ÚJ-ÉVI HANGULATOK. AZ EMBEREK szeretik a dolgokat a saját képükre átadomítani; a holdban szent Dávid hárfázik nekik. A poéták aztán visszahárfáznak szent Dávidnak; az öreg esztendő utolsó napja egy elaggott öreg apó. Szilveszter. Ez a korhelyek napja; ilyenkor hivatva érzi magát minden ember átmulatni az éj egy részét, még az is, a ki egész évben dözölt. Hogy ne, a Szilveszter apó kedvéért! Búcsúztassuk el vigan a jó öreget. Ki tudja, mit hoz az új-év. Az új-év fiatal szubancz a népek fantáziájában, a ki háromszáz hatvanöt napig folytatja curriculum vitae-ját, míg végre ő is Szilveszter apóvá fejlődik. Egyhangú komédia ez már. Ez a kezdet és ez a vég unalmas chablon. Csak a mi közbül van, az volna érdekes, de az titok. Az új-év a nagy sphinx. Azaz, hogy új-év voltaképen nincs is. Hiszen nem az idő megy, csak mi megyünk. Ha az idő nem volna megszaggatva éjjelekkel és nappalokkal, a mi erősen markirozza az egyes időközüket, ezekkel a mostani eszközökkel nem volnánk képesek észrevehető részekre osztani, annyira álló dolognak tűnnék fel. Így is azonban

BOLDOG ÚJ-ÉVET!

csak fallácia. Olyan, minőt a vonaton tapasztal az ember; — a vonat, a melyen ül, mozdulatlan, s mégis úgy látszik, mintha menne, ha mellette másik vonat suhan el. Az embert minden csalja, még a saját szeme is érzi is.

Mekkora bohósága ez az új-év a vén gyermeknek, a világnak! Hogy rádísputálja magára! Egy sok ezer esztendő gyerekjáték, melyen a pápák is faragásáltak. Új-év kezdődik — mondják, mintha az ácsok is azt mondanák hivat verve a végtelen folyam testén, hogy — «új folyam kezdődik.» Dehogy. A régi víz folydogál tovább, siet, siet a kavicsok közt és semmit sem tud a hidak felől.

De mindegy. Hagyjuk külön csomagokban elrakosgatni az elmúlt éveket, mint az aszalt szilvákat, és mondjuk Mirabeau-val, hogy ha az egész világ rozslát lát, hát jól lát. Végre is genialis dolog fölparcellázni az időt és bevetni, mint a szántóföldet, melyből néhányan aratnak is. Az órás kicsike gépével apró atomokra méri a napokat, a kalendáriumcsináló beosztja hetekre, hónapokra, évszázokra, négy nő alakot gondolva bele. A bakfisch tavaszt a maga fakadó bimbóival, a dekolált nyarat kinyílt rózsákkal a hajában, a csinos menyecskét: az öszt, és az öreg anyókat: a telet a rózsaköteggel a hátán, Szilveszter apó itt hagyott özvegyét.

Böles emberi gyöngesség, hogy ebből a négy női alakból valamelyikbe okvetlenül minden ember szerelmes (én magam pl. mind a négyet szeretem) s már a hölgyek kedvéért se volna illő ellentmondani. Menjünk tehát a kitaposott nyomokon, boldog új-évet kívánva az olvasónak, mint a hogy eddig tette a «Vasárnapi Ujság» már negyvenkilencszer.

Igen, a «Vasárnapi Ujság» a legkevésbé lehetne ki most az idő földarabolásának ősi divatja és hagyományai ellen, mert hiszen maga is hetekre aprózott föl belőle negyvenkilenc esztendőt. S az a majdnem felszár-

vaskos kötet, mely a szerkesztőség könyvtárában nyomja az állványt, megannyi beprésett, elrakott esztendő.

Ezzel a számmal indul neki az ötvenedik évnek. Bizony öreg legény már a «Vasárnapi Ujság». Vagyis megint az előbb fejtegetett fallácia. — Mert nem a «Vasárnapi Ujság» öreg, hanem csak az az olvasója lehet már öreg, a ki valaha az első évfolyamát járta. A «Vasárnapi Ujság» járt-járt negyvenkilenc évig, de nem öregedett meg, sőt fölfrissült megfiatalodott és ma sokkal elevenebb, fürgébb, mint akkor volt, hanem az olvasónak rokkantak meg a lábai; nem annak, a ki járt, hanem annak a kihez járt.

Furesa biz ez, hanem ez mélyen alúl van, maradjunk inkább a felületen, az új-év szokott örömeinél és mulatozásainál. Nem jó ómen a háznál, ha új-évkor valami összetörök. Az kelene még csak, hogy magát az új-évbé vetett hitet akarnók összetörni.

Nem, nem. Maradj meg, kedves magyarom, ősi szokásaidnál, régi hitedben, élvezd a világot, úgy a hogy kibátoroztad magadnak, ezer csecebecsével. Csak ne hidd, hogy minden úgy van jól, a hogy neked tetszik. Mert az egyes dolgok felől furesa véleménykülönbségek támadnának a földön, mely pedig az összes teremtményeké. A vicze-házmesternek például jó az új-év első napja, mert borralalókat kap, a malacznak ellenben nem jó, mert minden házban megesznek egyet. A kis Palinak, Marinak nem jó, mert nekik új-évi köszöntő-verset kell mondani a nagymamának, ellenben a gouvernante-nek jó, mert ő ölmet önt az eldestén a kisasszonyokkal és az öntelékben az ő jövendőbelijének is megmutatkozik az alakja és mestersége. Csak egy kis találékonyaság és fantázia kell hozzá.

Mindent összevéve, egyike a legérdekesebb ünnepeknek az új-esztendő első napja majdnem olyan jelentőségteljes, mint a karácsony.

Amaz a vallás révén hatja meg az embert, ez pedig a reális prózához vezet. Önkenytelenül visszapillant a lefolyt év eseményeire, átgondolja vagyoni helyzetét, tervekről elmélkedik a jövőre s valami újhódás, javulás utáni vágy lepi meg. A jó öreg Szilveszter baktat már batyujával, czókmókjával a feledés boltívei alatt a semmiségbe, de az embernek jól esik még, ha a maga elkövetett hibáit még utána hajthatja: «Kutya rosz esztendő volt, jó hogy már elment.»

Az új-évet aztán rendesen jól kezdi mindenki. Hisz mindössze csak arra kell mindjárt hajnalban vigyázni, hogy az első látogató a háznál ne asszony legyen, mert az bajt hoz (minél öregebb az asszony, annál nagyobb a veszedelem is, a mit képvisel). Azután arra kell ügyelni, hogy összeveszés ne történjék az nap, mert villongás, perpatvar lesz a háznép élete egész évben. Szerfelett kívánatos, hogy valami ivóedény meg ne repedjen, mert akkor betegségbe esik valaki, — az összetörése pedig egyenesen halált jelentene.

A főváros külső képe is mozgalmal új-év reggelén, nemcsak a házak belseje. Fiakkerek száguldanak keresztül-kasul, képviselők sietnek fel Budára az új-évi beszédet meghallani, fiatal unokaöccsök járják be a nagynénikéket, nagybácsikat, személyesen mondani egy kis «pálkás boldog új-évet». Küldöttsegek jönnek-mennek felköszönteni (a képviselőktől szedvén a divatot) a maguk mindenféle elnökeit, mert most az asztaltársaságok világában nem igen van már olyan kabátos ember, a ki valahol elnök ne volna. A felköszöntő urak csodálatosan átvedlenek a nap délelőtti felköszöntődökhöz s folynak a dikciók mint az özőnvíz. Szóval Magyarországnak és a kapcsolt részeknek új-év napján van a legtöbb elismert nagy embere . . .

Hordárok virágbokréttákat visznek. Szakácsnék visítók kis malaczkokat hoznak a piacról. Valóságos heródesi kegyetlenség ezeknek a kisdedeknek a tömeges leölése. A cukrárszok és a pezsgőt szállítók kocsjai vígan robognak a palotás utcákon végig, meg-megállva egy-egy kapu alatt. Minden mozog, zsi bong, él. Utcárikancsok cifra préselt üdvözlő kártyákat árulnak az utcaoszloteken. A kirakatokban még az ócska vasak fölé is az a nyomtatott betűs reklám kerül: «Új-évi ajándéknak alkalmas tárgyak.» A postai csomagzállító kocsai a hol megáll, az utcabeli uszkárok, pincesek és foksok körülveszik legott, mert finom hurka és kalbász illat árad ki a csomagokból. A hol csak disznóölés volt az országban, tegnap-tegnapelőtt onnan mind küldenek kostolót a pesti atyafiságnak erre a napra.

Bent a lakásokban egész délelőtt szól a csegettyű. A levélhordó négyezer is behajít egy csomó levelet és hogy még több legyen a posta, maga is megtoldja az első szállítmánynál egy verssel. Látogatók jönnek, a ház jó barátjai. Asztal közepén áll a cognacos üveg az ezüst tálcán, meg a szivaradoz. Kínálja a gazda a vendégeit.

Igyék komám uram! Gyűjts rá sógor! Hiszen tavaly óta nem is koccintottunk. A kavargó kekes szivarfüsttel aztán a gondolatok és themák is szállodogálnak, csavarodnak erre-arra, Venezuelára, Macedóniára, s mikor az asszony meg a leányok átszaladnak az előszobába a csokrot megnézni, a melyet a hordár hozott, egy-két pajzán szó is esik, érdekes herczegasszonyokról, a kik . . . de már ekkorra megint bent van az asszony, mire egyet fordít a beszélgetés gyeplőjén a sógor:

— Hm. Kiváncsi vagyok, mit beszél most odaát Széll Kálmán.

Az öregapó pedig, a ki faluról jött a gyerekei és unokái közé, hogy velők töltse az ünnepeket, csendesen szunyókál egy karosszékben, haza gondol a falusi kuriára, a hol egészen másforma az újév, a hol ilyenkor ünnepi csend szokott lenni. Csak néha csörög egy-egy szán az ablakok alatt. Az anyjuk, a ki szintén itt van, most a bibliából olvasna otthon. A templomi harangszó behallatszanék szépen és a zúgása olyan áhítatot gerjesztő, olyan zsongító, bátorító. Harangzúgás nélkül nincs áhítat, nincs ünnep. Harangban az Isten beszél. Isten nélkül nem kezdődhetik semmi. Új-év se. S itt nem hallik harang . . . Aztán minden szép fehér ott falun. A házak fedelei épen olyanok, mint a falaik és a mező is fehér. Az ég is fehér, mint a két öreg haja. Nem látni sehol más bántó színt, csak a kéményekből ömlik ki egy kis kékség, egy kis füst, miután már útközben elvégezte minden feladatát, körülnyalogatván az oda kikapcsolt sonkákat és oldalakat.

Dirmeget-dörög az öreg, hogy itt nincs harang — de felhangzik az unokák nevetése. Olyan tiszta hangok, mintha tíz csegettyű szólna és a nagyapó szívébe vidámság lopózik be; elengedi már a csegettyűkért a harangot s fölkap egyet a kópék közül a térdére:

— No, mond el még egyszer azt a verset, te buksi!

A buksi aztán még egyszer eldarálja: «Ide állok, gratulálók — Boldog új-évet kívánok.»

Így nyugszik meg végre a nagyapó a nagyváros új-évében.

— Hiszen egy kutya az. Kályha ott is van, itt is van. És végre is a kályha a fő.

Öreg emberek logikája. Igazsághoz közel eső. Poézistól messze járó.

Novus.

A «VASÁRNAPI UJSÁG» ÖTVENEDIK ÉVFOLYAMA.

A «Vasárnapi Ujság» a mai számmal ötvenedik évfolyamát kezdi meg.

Félszázad nagy idő az emberiség történetében is; mennyivel nagyobb egy ujság életében! Kivált ha tekintjük, hogy ez a félszázad nemzetünkre a teljes átalakulás ideje volt. Mekkora változások mentek az alatt végbe a nemzet életének minden körében, a politikai, irodalmi, művészeti, társadalmi és művelődési életben. Hogy megváltozott azóta az egész ország képe!

A mainál jóval kisebb alakban, kevesebb tartalommal indult félszázaddal ezelőtt pályájára a «Vasárnapi Ujság». Eszközeinek szerényesége mellett is irányával, hangjával mindjárt megindulása után megnyerte a jobb helyeslést, a nagy közönség tetszését. Az írók ép oly örömmel szegődtek zászlaja alá, kezdetől fogva, mint az olvasók. Az irodalom színjava csoportosult mellé s közönsége mindinkább növekedett.

Ma már ötvenedik évébe lép, de fiatalaságát e hosszú idő alatt is megőrizte. Csak erősödött, gazdagodott tartalmában, széppült külső kiállításban. Az irodalom több nemzedéke nevelkedett fel mellette s a lap mindig új meg új közönséget hódított az irodalomnak és magának. Végignéve az eddig megjelent 49 évfolyamon, az olvasó megtalálja azokban a költők, beszély- és regényírók egész sorát, műveik javával képviselve, a régebbi írói nemzedék legjelesebbjeit ép úgy, mint az újabb nemzedék jobb erőit. Megtalálja az évfolyamokban a tudomány népszerűsítésére szolgáló, ismeretterjesztő cikkek nagy gazdagságát, melyek többnyire kiváló tudósok és szakemberek tollából származva,

tudományosságunk fokozatos haladásáról is tanúságot tesznek.

A «Vasárnapi Ujság» alapításának ötvenedik évfordulója tulajdonképpen nem most, hanem később lesz, mert 1854 márczius havában indította meg a lapot Pákh Albert, a maga korának egyik legjelesebb hírlapírója; Jókai Mór s egyideig Gyulai Pál voltak munkatársai.

Most, az ötvenedik évfolyam megindulásakor, csak röviden emlékezünk meg erről a ránk nézve nevezetes dátumról; ez év folytán módját fogjuk ejteni, hogy a nagyközönségre nézve is érdekes visszaemlékezéseket közöljünk lapunk félszázados múltjáról.

Nagy írónk, Jókai Mór, ki a «Vasárnapi Ujság»-nak évek során át volt főmunkatársa s nem szünetelt meg nagyra becsült munkatársa lenni maig sem, a következő sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Nagy Miklóshoz.
A «Vasárnapi Ujság» most kezdi meg ötvenedik évfolyamát a Te vezetésed alatt. Visszaemlékszem a negyvenkilenc év előtti első napjaira az életbelépésének s összehasonlítom a mostanikkal. Én lettem volna valósággal a szerkesztője, de nevetem nem volt szabad a lapra kírnom: — a legtöbb magyar író el volt tiltva a hatalom által a szerkesztéstől; — egy barátunknak kellett a névleges szerkesztést elvállalni, ki az egész szabadságharc alatt beteg volt, távol az országtól. Most szabad a sajtó. Meglátszik a lapon. A Vasárnapi Ujság európai színvonatra emelkedett s túlszárnyalja sok külföldi pályatársát. A magyar közönség háladatos is érte. Pedig hát öven év alatt az előfizetők meghalnak; a Te lapodnál az előfizetők születnek is. Kívánom neked Istentől, hogy még sokáig építsd ezt a munkát, adjon neked hozzá az Eg erő, egészségét.
Budapesten, 1902 december 29-én.

Öszinte üdvözléssel maradok igaz barátod
Dr. Jókai Mór.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»-NAK.

(1854—1903.)

Ki anny, ünnepet szerzél már szívünknek Jó öreg Ujság, most téged ünneplünk meg! — Nem tudom, más hogy van ezzel az ünneppel? Az én szívem lelkelem Tele van irántad édes szeretettel!

Már gyerekoromban te voltál minálunk, Mely bőségségünkben egy hivalkodásunk, Jőzün megettük barnás kenyereket, Barnábbra szítáltan: Csakhogy te valahogy ne hagyj el bennünket!

Ezer emlékeddel van tele a multam . . . Silabizálni is belőled tanultam. Tiszta lapjaidról szívta be a lelkelem Hogy az égietek, Az örök szépet, jót halálig szeressem!

Sok magyaros nótád, szép mesemondásod, Szívemben nem egyszer mély barázdát ásozt. Költőidért kivált mennyit rajongottam! . . . — S hogy az leszek én is, Apámat már akkor azzal búsitottam!

S lapjaidat később — nagy oknak miatta! — Jó anyám csakugyan sokszor simogatta. Sokszor simogatta szive szerelmében, Gyönyörködve büszkén — Oh áldott kevelység! — a fia versében.

Félszázad alatt így hány szívbe bevédted: Az Igaz szerelmét, az Esményt, a Szépet! Voltál nemzetednek hű mesemondója, S nagy nehéz időkben, Baja enyhítője, bűja gyógyítója.

Most is, ünneplésül jó magyar Ujságom! — Ugy se kapsz tudom, a lármás hiszágon — Ha mi egy-két szám kél a jó kívánságra:

Elfogódó szívvel Im azt se rád mondom, hanem a hazára!

Nőjön, növekedjen oda ez az ország, Hogy életszükségéből folyamodjék hozzád. Hogy mire még egyszer ötven évet érnél: Minden magyar háznép Többre becsüljön a földi kenyerénél!

Szabolcska Mihály.

ÚJ-ÉVRE.

Idők árjának mozgatója, Helygess meg engem, Istenem! Ez újuló év rád dicsőség, Emberre békesség legyen; Adj jó esztendőt a hazának, Új küzdelmekre új erőt, Hevülésünkhöz bőleseséget, Hogy igazán szeressük őt.

Add, hogy mi termő anyaföldünk, Mely zord, kopár most s megfagyott, Megóvja élő melegével A benne elvetett magot; Nyomornak, bűnnék fagyos átkán Győzőn az áldó szeretet: Adj enyhülést a szenvedőnek, Az éhezőnek kenyeret.

Adj zordan télnek továbbtintén Nyíló mezőket, szép tavaszt, Reményt, hogy a mi most csak álom, Jövönk valóra váltja azt; Virulást szent eszményeinknek, Szabadságunknak szárnyakat, — Erős és lelkes ifjúságot, Mely tud hevülni és — halad!

Adj aratást a nyár hevében Daltól jókedvűt, gazdagot, Hogy mind megtérjen idegenből, Ki téged, szép föld! itt hagyott . . . Add, hogy vezérelt a hazának Vezesse férfi-bőleséget, S szent akarat, mely véz között is Megállja bátran a helyét.

Gyümölcsöt ontó gazdag ősszel Teljék meg kanna, pincez mind; Tölts gyöngyöző bort poharunkba, Hogy fölvidítsa perceink . . . Hon állapotján, munka lázán Az agg is, hogyha elmereng: Hadd lássa, bízza szebb jövőben, Derűsnek, szépek a jelent!

Óh, Uram, áldd meg ezt az évet, Mely bőségségéből ránk nevet, Hogy áldhassuk majd mi is egykor, S ő érte, a te szent neved; Add, oly sok évről bús sorára Hogy boldog esztendőnk legyen, — Nem magamért, magyar hazámért Hallgass meg engem, Istenem!

Sajó Sándor.

AZ A BIZONYOS «MIKOS».

Elbeszélés.

Irta MIKSAZÁTH KÁLMÁN.

Minden Jog fenntartásával.

Mária Terézia udvari személyzete közt még ott szerepel koncezipisták, kontrollorok, sekretáriusok, kanczellisták közt az udvari bolond is, de II. József törülte ezt az állást s azóta csak okos emberek voltak az udvarnál.

A kalapos király halála után mindenféle erőlködések indultak meg visszaállítani az udvari bolond stallumot, akképen okoskodván az udvari hatalmak, hogy egy uralkodót okvetlenül megillet egy bolond, a ki kedélyességre hangolja. Lám, Józsefnek nem volt bolondja, hát maga csinálta a nagy bolondságokat.

Évtizedekig hasztalan kerestek egy megfelelő bolondot szanaszét az udvaroknál. Szerencsére két bolondja volt a bajor választó-fejedelmnek s az önként átengedte az egyiket, egy Akli Mik-

lós nevű magyart, a ki az akkori udvari kalendáriumban «Mikos Akli» név alatt van bejegyezve. Valószínűleg nyomási hibából maradt ki a Miklós névből az «l» betű s ennek a fickónak, a kinek a mulattatási force-sza abból állt, hogy némelykor együgyűnek tetette magát, a bolondériáiból maradtak fenn a németek közt az úgynevezett Mikos-vicczek, melyekkel a sógorok még ma is csüfolni szeretik a magyarokat.

Miklós tüskés hajú, kellemes fiatal emberke volt, olyan mozgékony arczczal, hogy mikor a grimace-okat kezdte csinálni (pompásan utánzott arczban, hangban, mozdulatokban minden embert), halálra lehetett rajta nevetni. A piktorok akadémiaján tanult Münchenben, de annyi

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI. — STETKA GYULA FESTMÉNYE.

pajkos, vidám csínyet követett el, hogy hire kiszivárgott a sörivő burgerek közé s az egész város az ő dévaságain nevetett. Némelykor a rendőrséggel is meggyűlt a baja, de a legszememenyesebb leleményekkel mindig kiküldte a büntetés alól.

Divatba pedig egyenesen maga a választófejedeleme hozta, a kinek szokása volt, hogy minden héten egyszer néhány festő-tanárt és művészt is a szalához invitált s többnyire megkérdezte tőlük: «Was ist wieder mit dem Mikos?»

El kellett beszélni ötleteit, megjegyzéseit, viselt dolgait s Ő Fensége szinte könnyeláradt szemekkel nevetett azokon, nem győzván ismételti: «O verfluchter Kerl!»

A dolog aztán annyira elfajult a hyperloyalis államcskában, hogy a gonosz esont, Akli

Miklós valóságos szabadalmat élvezett mindenféle bohóságok, rendellenességek és vaskos tréfák elkövetésére, az akadémiai tanács vagy a rendőrfőnök még szinte örült, ha valami új kihágást jelentettek: «No, hogy fog a fejedelem megint nevetni.»

Hiszzen ha csak a fejedelem lett volna! Hanem ott volt a bolondja, Korb Joakhim, a kinek egyenesen az önértékét sértette az Akli Mikos növekedő híre. Ezt már nem tűrhette tovább. Két bolond nem fér el Münchenben. Addig-addig nógatta a fejedelmet, hogy ő versenyre akar kelni Aklival, vegye őt is az udvarába, aztán a melyik különb lesz, azt tartsa meg kettejük közül, hogy Ő Fensége végre ráállott s Miklós a bajor rezidenciába került.

a tényéről jósolni és a csillagokról, ügyesen csinált meg minden kártya-kunaszt, pompás verseket és ódákat írt a császár születés- és névnapjára, a melyekkel behízelegte magát a jószívű uralkodónál. Szóval minden tudományhoz hozzászagolt valamennyire s felületesen azt habzsolta el belőle, a mi érdekes, de a mélyére, a hol már a hasznos kezdődik, nem hatolt. Nem tudott annyit egyik ismeretágból se, még a festészetet sem véve ki, a mennyivel a becületesség mindennapi kenyeret megkereshette volna, hanem csak annyit, a mivel biztos volt neki a mindennapi kalács.

Néha egy egy ötletével nemcsak fölvidítá a császárt, de meg is védté, pedig mindig az együgyűség lárvája alatt beszélt.

Egyszer valami cerele alkalmával azt kérdezte a császár Grassalkovich hercegtől:

— Milyen messze van Gödöllő Pesttől?

— Két órajárás jó lovakon. — felelte a herceg.

— És Pest Gödöllőtől? — folytatta a császár szórakozottan.

A cserenél levő urak elmosolyodtak, de különösen Stadion gróf vágott gunyolódó arczot, csak Grassalkovich herceg tartotta meg hódolatból loyális komolyságát.

— Ugyanannyi, Főlség.

A császár elpirult, az udvari bolond közbeszólt, Stadionhoz intézve a szót:

— Milyen messze van húsvétől pünkösöd, Kegyelmes Uram?

— Ötven nap kedves Akli.

— És pünkösdtől húsvét milyen messze van?

Stadion és a császár elneveték magukat — mert pünkösdtől húsvét már nem ugyanannyi.

— Lásza kedves Grassalkovich, — szólt a császár, — milyen jó, hogy van a környezetemben egy bolond, a ki be tudja bizonyítani, hogy nem mondtam egészen bolondot.

Ferencz császár búskomorságra hajló, beteges ember volt, kinek nem voltak nagy ambíciói és nagy tervei. A nagy Napoleon, ki a világot megrázó robajjal jelent meg a történelem színpadán, kényelmetlen időben született Ferenczre nézve. Szép az ilyen legény kortársának lenni, de Ferencz bizonyosan elengedte volna. Jobban szerette a fákat, virágokat, mint a katonákat. Az ischli fürdő megalapításának sikerével teljes életére nézve megelégedett volna.

Az udvari doktor azt találta, hogy az ischli levegő a legjobb levegő a világon (bizonyosan telkei voltak Ischlben), oda küldte Ferenczet hosszabb tartózkodásra, a mi egyszerre fölvirágoztatta azt a vidéket. A császárnak kastélyt építettek és roppant parkot ültettek, a melyben kocsiútnak lehessen. A birodalom összes arisztokráciája oda tolt. A divat szárnyaira emelte Ischl. Még a levegőjét is elhordták hermetice elzárt palaczkokban Európa összes patikáiba. Az emberiség csak lassan, sok vér árán állt a nagy igazságok mellé, de a nagy bolondságok gyorsan legyőzik. A betegek szörnyen hittek az ischli levegő csodálatos erejében, tehát az orvosok is s nagyon gyakran lehetett hallani uri betegszobákban, a mint az úter megvizsgálása és a százados chablon «nyujtsa ki a nyelvet» után komor arczczal rendeli Aeskulap föl-kentje:

— Bontsanak fel a beteg szobájában éjjelre egy palaczk ischli levegőt!

S ha másnap panaszkodott a beteg, hogy nem javult az állapota, a doktor készen volt a bölcs tanáccsal:

— Hát meg kell az adagot kettőzteni. Bontsanak fel két palaczkot.

Az ilyen beteg aztán vagy meggyógyult, és

akkor holta napjáig dicsérte az ischli levegőt, vagy meghalt és nem panaszkodott ellene...

Ferenczet már kora tavaszkor oda küldték és csak késő ősszel engedték orvosai Bécsbe jönni, hol akkor mindenféle ragályos betegségek mutatkoztak. Vele ment a bolond is. Az orvos azt állította:

— A bolond a legjobb medecszina. Mert Főlségednek főképp a szórakozás szükséges. Minél többet legyen vele.

Azonfelül egy esomó képes könyvet esomagoltak be neki, melyek Európa összes katonai uniformisait ábrázolták. Egy Habsburg soha se unhatja magát, ha e könyvbe belenéz, mert e sok ezer uniformis motívumaiból mindig ki-komponálhat valami újat s nincs ennél magasabb alkotás a világon.

Így szokott össze a király a bolonddal az ischli magányban, s nagyon megkedvelte. Együtt kalandozták be a vidéket, együtt kerteszkedtek a parkban. Esténként történeteket mesélt neki, verseket írt a születése vagy a nevenapjára. Ischlben a császár is csak ember. Ide nem jön be a spanyol etiquette. S a mi ennél is többet ér, Stadion gróf messze van innen...

Stadion grófban a foglalkozását unta Ferencz. Hiszen, ha még csak aláírásokból állana az uralkodói teendő, — de az a tömérdek haszontalan tárgyalás és beszéd hozzá, míg valamit aláír. S ennek a hatalmas kancellár, Stadion a mestere. Beszél az, mint a kávédaráló, beszél szakadatlanul, nem kell kavicost tenni a nyelve alá, mint Demosthenesnek, inkább a nyelve fölél kellene, hogy ne mozdithassa. Mert ha csak beszélné. De arra a császárnak figyelni is kell és helylyel-helylyel némi uralkodói megjegyzést tenni, még pedig lehetőleg olyat, a mi el ne árulja, hogy nem egészen érti a dolgot.

A császár tehát mindig fázott Stadiontól, ha kihallgatásra jelentették. Mert a nagy eszével elnyomta. Oly kicsinek érezte magát vele szemben, hogy egészen indokolt, miért nem szeretett vele lenni. Olyan volt, mint a gyerek a csukamáj-olajjal; tudja, hogy hasznos neki, de azért idegenkedik tőle.

Miklós észrevette ezt s azzal hizelegte be magát uránál, hogy mindenféle roszt vicczeket csinált a grófra, csipkedő epigrammokat gyártott. (Akkor ez a genre volt nagy divatban).

A császár jóízűen nevetett ezeken. Könyv nélkül megtanulta, elmondta fűnek-fának, még a Napoleon előnyomulása se bírta megrontani ilyenkor hangos derűtségét.

Különben is azt tartotta Napoleon szerepléséről, hogy az nem komoly dolog. Úgy tűnt fel neki, hogy az aluszékony földréz, a vén Európa egy álmot lát — a rettenet ruháiba felöltözött lovagot álmódja, kinek buzogánya alatt ropog a föld, recsegnek a trónusok és... és egy fölbredés lesz a vége. Nincs Napoleon, elmúlt, mint a füst.

Mig az egész világ forrt, ő nyugodtan maradt; még akkor is, mikor Ausztria kezdett kerülni a deresre. «Majd megveri Mack s punktum.»

Csendesen vadászgatott Ischl környékén; egy ősszel azt vette fejébe, hogy miután a háboruszkodás sokba kerül, ő a személyére nézve mindennap maga szerzi meg a pecsenyére valót.

Egy kis vadásztársaságot szervezett — mert ilyen nyárspolgári kedvtelése voltak — s egész napokat elkalandoztak inkognitóban, hogy néhány nyulat, foglyot vagy fázánt löjjenek a környéken.

Állt pedig a Nimrod-kompanya Lobkovitz her-

czeg szárnyegéből, Kovács Mihály őrnagyból a Stipsics-huszároktól, egy Laube nevű vadászból és Akliból, a ki egy egész hónapig űzte már velök a vadat, mikor egy nap azt a kérdést intézte Laubehoz, hogy hol kell megnyomni a puskát, ha az ember azt akarja, hogy elsüljön.

A császár roppant kedvelte e vadász-kirándulásokat, melyeken mind az ötven egyforma polgári ruhát viseltek s jámbor puffogató kereskedőknek látszottak, a kik hétköznap is egy kis vasárnapot csinálnak maguknak. Utközben

— Oly fősvény ő, hogy tőle még Napoleon se vehet el semmit.

Más alkalommal így szólt egy vendéglős: — Nem jól mennek itt a dolgok, higgyék el nekem a vadász urak. A határokon ott bömböl az oroszlan, a császár pedig mégis nyulakra vadász itt valahol Ischlben.

Egy ilyen kalandja majdnem végzetes lett rá nézve — részleteit örök homály fűdi. A dolog úgy történt, hogy egy szeptemberi délután rettentő vihar érte a Nimródokat St. Wolf-

PILLANTÁS A JÖVŐBE. — KOPPAJ JÓZSEF ALLEGORIKUS KÉPE.

szóba állt mindenféle paraszt emberrel, rözsét szedő öreg asszonnyal, vagy vendéglőssel, a hol egy kis frissítőre betértek, rendesen kormányzati ügyekről kérdezősködve vagy a nagy világeseményekről.

— Nos, van-e valami jó újság Napoleonról? A feleletek roppant mulattatták és nagy sulyt fektetett azokra.

Valaki egyszer így felelt neki:

— Nem féltém én a mi Ferenczünket, ha Napoleon bejön is.

— Tehát bizik Ferenczben? — ismételte örvendve.

gang határában, úgy hogy kénytelenek voltak az ottani vendéglőbe menekülni. A felhőszakadás azonban annyira megdagasztotta a folyamokat, és elrontotta a hidakat, hogy éjszakára is ott kellett maradniok. A vendéglőben volt elég szoba s a kocsmáros elég jó vacsorát főzött, úgy hogy semmiben sem szenvedtek szükségét.

De a vendéglő tele volt gyanús alakokkal (akkoriban különben is minden idegenben francia kémet láttak az emberek) s mikor a lefekvésre került a sor, feltűnt Aklinak, hogy a vendéglős a legszebb csilláros szobába Ferenczet vezette.

— Attól félek, felség. — mondá, miután eltávozott a vendéglős — hogy ezek az emberek fölismerék.

— Miről ismertek volna fel?

— A pénzekről. Egy rossz pofájú alak váltig vizsgálta a fölség arcát és a saját tallérját. Azért tehát jó volna, ha a szobát más valaki foglalná el.

— Például én, — ajánlkozott a huszárornagy.

— Nevetséges aggodalom hü alattvalóim között.

— Egy kis ovatosság soha sem árt. — vélte Lobkovitz herceg.

— Végre is a hogy önök kívánják. — szólt a császár nevetve. — Tudom, hogy ki vagyok a környezetemnek szolgáltatva és az őrnagy szeretné a szobámat. Nos, tehát átengedem neki.

A császár tehát a kis zugok egyikét foglalta el éjjelre s jóízűn aludt egész reggelig, a mikor rettentő lármá, kiabálás, futkosás zaja verte fel. Az őrnagyot szétzúzott aggyal halva találták szobájában. Valaki az ablakon át lőtt rá. Sohase lehetett megtudni, ki volt, egyike maradt a megfejthetetlen rejtélyeknek, melyektől hemzseg ez a kor.

A császár elájult, mikor a hírt meghallotta.

— Csak egy hajszál hja, — kiálta fel később a halott ágyánál megjelenve — hogy nem én fekszem most itt helyetted, te derék ember! Intézkedjék kedves Lobkovitz! Szép temetést fog kapni, megérdemli. Valóságosan értem áldozta fel magát. Oh Akli, mennyire szerencsés ön, hogy az a szobacsere ötlete támadt és most az én megmentőmnök mondhatja magát.

Egész valójában megrendülve tért vissza Ischlebe, hol már akkor el volt terjedve a hír, hogy a császárt St.-Wolfgangban egy francia kém meggyilkolta, az utczákon összegyülekezett emberek ámulva éljeneztek, elevenen látva öt visszatérni.

A rendőrség elfogta a wolfgangi-vendéglőst és néhány gyanus alakot, de soha se bírt semmit kisűtni. Ferencz császár azonban örökre jóllakott a polgárius kalandozásokkal és könnyezve kísértte ki másnap a meggyilkolt Kovács őrnagy koporsóját a temetőbe, márvány obeliszket emeltetve föléje, melyre Akli Miklós komponálta a feliratot:

«Nuntia Caesarum domino, te sub haec saxa jacere
«Pro Caesare tuo — Quid tibi hoc valeat,
«Interrogato eum!»

(Jelentsd a császárok császáranak, hogy te a császár helyett pihensz e kő alatt és kérdezd meg tőle, használ-e ez neked valamit?)

(Folytatása következik.)

IVÁNKA ZSIGMONDRÓL.

Egy öreg úr halt meg. Sovány, vézna, megöngnyedt vállú alak, a múlt század elejére emlékeztető szabású ruhákban, melyek mind a mellett úriassak voltak. Nyakáról, mely kendőbe volt csavargatva, (mert a haláltól nem félt, csak a meghülestől), érdekes, nyomott fej nyúlt fel, körtéhez hasonlatos arc, tele ránczczal és intelligenciával. Öreg úr volt már, túl a hetvenen. Csak a szeme volt hús esztendő. És a homlokán volt egy kemény vonás. A bátorság pecsétje.

Sietve ment az utczákon. Sokan ösmerték, tisztelték és köszöntötték útközben. De ő csak sietett. Ha megállt is útközben valakivel, lázasan sietve, szenvedélyes hangon, hangosan beszélt el, a mi akkor éppen benne forrt, aztán tovább sietett. Vagy a bírósághoz. Vagy a miniszterelnökhöz. Vagy a szerkesztőségbe. De mindig sürgős dolga volt. Szenvédélyes szomjúság űzte ellenállhatatlanul.

Hiszen a siető ember nem ritkaság az utczá-

Kossak udv. fényképész felvétele.
IVÁNKA ZSIGMOND.

kon. A többi emberek is sietnek, egyik az üzletébe, másik ide, harmadik oda. A sétálókat megfogyasztotta a XX-ik század. Sietnek az emberek a kenyér után. De ez az öreg úr valami ritkább, valami kalandosabb dologban sietett: ő az igazságot kereste.

A járókelőknek, a kik találkoztak vele, úgy tűnt, mintha a Vezuvot látnák lépegetni, a kibén tüzes láva forr s ha szóba állt valakivel panaszkodni, mintha útközben kihányta abból egy-két lapátra valót.

— Az öreg Ivánka Zsigmondnak megint valami baja van — mondák egymásnak. — Derék ember, de nyughatatlan.

Olyan volt ő, a mi elpuhult, félnék, óvatos és tapintatos társadalmunkban, mint egy a mult harcziás időkben itt felejtett alak, a kinek a harc, háború az eleme. De azt a harcot ideális alapon, nemes motívumokból folytatta és soha se a saját hasznáért.

Hajba kapni az igazságot kevés ember kész. Olyan tülekedés még most is esik, hogy valaki valakinek a törülközőjébe beletörli a maga szennyét, hát a törülköző tulajdonosa felforrtyan. De Ivánka más volt. Ő egyáltalában nem állhatta a szennyes törülközőket, akárkié voltak s kész volt a vélt szennyezővel bírokra kelni.

Ádáz, makacs ellenzéki indulatok hevítek. A hatalom vörös posztó volt előtte s egész élete a túlkapásai elleni viaskodásban telt el. Három-négy gravamenje volt egyszerre, (de, ha őt-hat volt, akkor érezte magát legjobban) s ezekből ágaztak ki a kisebb-nagyobb affaire-jai, néha nagy szaporaságban, melyek lázas tevékenységét teljesen igénybe vették. Mindig actióban volt, broszúrt irt, nyilatkozatot szerkesztett, nyilatkozatra válaszolt, ügyvéddel konzultált, szekundánsokkal értekezett, bíróságnál volt tárgyalása. S mialatt ezek az affaire-jai (mind az önkény és korrupció paskolásából eredtek) csigaléptekkel mentek a lebonyolítás útján, addig is ott volt mindenütt, a hol a közügyekben történik valami, hogy új anyagot szerezzen, hogy haragos lelkének az igazságért kigyuló lángját a jogtalanságok új rózsájával élesztgesse. Állandó alakja volt az országgyűlési karzatnak is, mióta megszűnt képviselő lenni s minthogy nem lehetett leszólnia, sokszor ráta a fejét mérgesen, és szótartak történt lent. Vonagló arca mutatta, hogy szeretné összeroppantani ökleivel az egész Házat.

Társaságban különben kedves, előzőkeny, megenni való öreg úr volt. Hótiszta jelleme megszerezte számára az általános tiszteletet. Szókimondó természetét pedig, a mit sokan

nem szeretnek, meglehetősen ellensúlyozta ötletes, szellemes észjárása, a mit viszont sokan szeretnek.

Az utóbbi évek meglehetősen rásulyosodtak alaptermészetére. Széll Kálmán jogot és törvényt tisztelő kormányzása olyan furcsa volt rá, mint a ki öreg korában klímát változtat. Az öreg úr már-már ünni kezdte magát s nyáron a sétányokon is üldögélt, — mint a gráci öregek szoktak, a kiknek «wurst» a világ.

Ilyenkor találkoztam vele: a játszó gyereket nézte. Roppant dühös volt az egyikre, mert nem akarta visszaadni a másíknak a lapdját.

Megszólítottam:

— Hogy van, kedves Zsiga bácsi?

— Köszönöm, édes öcsém, hát csak úgy. (Kedvetlenül vont vállát.)

— Hát a politikában mi ujság?

— Meg vagyok most elégedve, — felelte és ásitott. — Ez a Széll Kálmán egészen kedvemre csinálja.

— Tehát most béke van?

— Igen, most az van.

— De hiszen magát megöli a béke, Zsiga bácsi?

— Majd csak akad valami, — szólt csendesen.

Akad is.

A Kossuth-ünnepélyek a.kalmával láttam utolszor, megint lázban, haragudott, zsörtölt, disputált lelkesített, protestált, perhorreskált és fenyegetőzött és ruganyosan járt-kelt az utczákon. Megint elemében volt.

De most aztán már végleg belejutott a békébe. Szemeit lehűnyta örökre. És nem akad többé, soha többé olyan joggatlan dolog, a mi őt fölrázná.

Halála veszteség mindenütt, de legkivált szűkebb pátriájában. Mintha egy világító lámpa tört volna össze — egy különben is sötét helyen.

Novus.

Ivánka Zsigmond 1817 június 6-ikán született Felső-Szemeréden; atyja, Ivánka László, Hont vármegye főszolgabírája, anyja Péchy Petronella volt. Családja ősrégi eredetű; egyik őse, Ivánch II. Endre királyljal a Szent-Földön járt s Turócmezgyében királyi adományt kapott. A család Mária királynő alatt Nógrádba származott a XVIII. század végén pedig Hontba.

Ivánka Zsigmond három éves korában elvesztette atyját s nevelésének gondja anyjára maradt, a ki Péchy Imre vice-palatinus és később septemvir leánya volt. A gondos anya Debreczenben és Budapestben taníttatta fiát, a ki tanulmányai végeztével visszatért apai birtokára gazdálkodni. Együttal azonban belemerült a megyei küzdelmekbe. Hont vármegye, akkor a nemzeti ellenzéknek egyik főhelye, közéletében bő teret nyújtott az olyan heves, élénk véralakú ifjúnak, mint Ivánka volt. A kormány ide is adminisztrátort küldött Luka Pál személyében, a ki azonban nem sokat tudott kivinni az ellenzékkel szemben, mely a választásoknál is győzött. Ivánka az utolsó rendi országgyűlésben mint Korpona város követe vett részt. Tagja volt az 1848/49-iki országgyűlésnek is. Jelen volt a schwechati csatában, aztán követte Kossuthot Debreczenbe, majd vissza Pestre, s a szabadságharc ügyének roszabbra fordulásával Szedre és Aradra. A világosi fegyverletétel után Kossuthal együtt menekült Törökországba. Innen Párisba ment; nemsokára azonban lehetségessé vált, hogy visszatérjen a hazába. A jobb idők felderültek, 1861-ben ismét tagja lett az országgyűlésnek s a Deák-párthoz csatlakozott. Ekkor is a korponai kerületet képviselte egész 1875-ig. Azóta egész tevékenységét Hont vármegye közéletének szentelte.

Éles küzdelmet kezdett a kormánypárt s ennek vármegyei vezetője, báró Majthényi László főispán ellen. A harcban nem kimélte sem magát, sem ellenfeleit. Bár kiméletlenségével sokaknak okozott kellemetlenséget még ellenfelei között is nagy számmal voltak, tisztelői,

mert hazafiassága és egyéni önzetlensége kétségen felül állt. Támadó modora miatt többször keveredett pörökbe, párbajokba, még késő öregkorában is. Egy ilyen párbajban csak az mentette meg, hogy ellenfele golyója ruhája egyik gombját érte s azon megakadt. A harcot Majthényi báró lemondása után sem hagyta abba, egész a legutóbbi időkig. Az 1901-iki általános képviselő-választásokon újra fellépett mint jelölt a korponai kerületben, de nem nyert többséget.

December 26-ikán halt meg 85 éves korában Felső-Szemeréden. Halála széles körben keltett nagy részvétet, a mit az a sok meleghangú részvétávirat és levél is bizonyít, melyeket fia, Oszkár és László mindenfelől kaptak. Ezek között volt József főherceg részvétávirata is.

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI...

Stetka Gyula festménye.

A magyar arcképfestők egyik kiváló mestere Stetka Gyula, kinek művészi ecete annyi jelenséket örökített meg az utókor számára, ezáltal a Rákóczi korabeli kurucz korszakból merített tárgyat most bemutatott képén. Elhagyott csárdában búsl egy kuruczhuszár egyedül, midőn előkerül valahonnan a híres öreg cimbalmos, Veres Jókais. Nyomban magamellé ülteti a búsló magyar s munkára inti a cigányt. Úrül a boros kancsó s vig cimbalomszó mellett felhangzik a *Hej Rákóczi Bercsényi*... nóta bús, de lelkesítő hangja.

Ezt a képet követni fogja a kurucz-korszakból egy másik s azután egy harmadik is. Stetka Gyula buzgón kutatja a dicsőséges Rákóczi-korszak epizódjait; tanulmányozza a korabeli fegyverzeteket, öltözeteket, a szájról-szája járó legendaszerű történeteket. Ezek hatása alatt már nem egy kompozíciója született meg a «Fészek» művészi klub márvány asztalain. Ezekből születnek meg jövődö művei is.

Stetka ecsetjét jelenleg Horánszky Nándor arcképe foglalkoztatja, melyet még természet után készült régibb művéről fest újra a józsef-

ÚSZÓ HÓ- ÉS HOMOK-TÖMBÖK. (Fénykép után.)

városi körnek. Ennek befejezése után a Bazilika hatalmas méretű oltárképét, «Krisztus a Kereszt-fán», kezdi el, melynek elkészítél idejét felváltva a Rákóczi korabeli képek s immár országos ismert arcképeinek festése között osztja meg.

A HÓ.

Csendesen szállingóznak alá a hóhelyek s lassanként vastagon belepik a jó meleg téli bundát. Az előszobában lerázzuk róla, nem törődve vele, hogy ezer és ezer apró kis csillagot zúzunk össze. Pedig milyen változatos, milyen csodálatosan szabályos kis alakok ezek! Mind hatágú vagy hatszögletű kis csillag, össze-akva ragyogó, fényes kristályokból. Egyetlen lehellet alatt olvadni kezd a kis csillag, a kristálykák elvesztik éleiket s lassanként az egész kis műretek idomtalan csöppé olvad szét.

A frissen hullott hó fehér lepellel takarja be az utcákat, a kormos háztetőket, valamint künn a tágas mezőket is. Ez a fehér lepel mind ilyen apró kis hatszögletű csillagokból van. Ha azonban a szél elkezd a havat szárnyaira venni, szétzúzza a kis csillagokat s apró kristályokból álló port csap a szemünk közé. A hideg hó a szél hatása alatt valóban finom porrá lesz, a mely behatol az ablak réseim, a deszkafalak vékony nyílásain, az arcvédő-fátyolon át s rózsapirosra csipkedi az előbb halovány női arcot.

A kristályoknak ez a milliárdja a gazdának örömet okoz, ha jókor jön, mert befedve a földet, megóvjá azokat az éjjeli erős lehüléstől s az őszi vetést megvédelmezi a kifagyástól. Ha csendesen, szél nélkül esik, nem is igen okoz kárt senkinek, legfeljebb a főváros urai gondolnak aggódva a hótakarítás költségeire.

Annál nagyobb azonban a baj, ha az erős

HÓKRISZTÁLYOK. (Fényképfelvételek után nagyítva.)

HÓPARKÁNY A KIS-GLOCKNEREN. (Fénykép után.)

ÓRIÁS JÉG-GOMBA

SZILVESZTER ESTÉJE.

Görög Lajos rajza.

hóesés széllel jár. A szél helyenként teljesen elsőpri a havat, más helyeken pedig hegy-magasságú torlaszokat épít belébe, a melyek elzárják a vonat közlekedését betemetik a falvakat s itt-ott annyira megakasztják a közlekedést, hogy miatta nagyobb veszedelem is származhatik. A Balaton északi partján, Arács és Csopak vidékén megtörtént már, hogy a veszprémi magaslatoiról annyi havat hordott le a hegy lábához a szél, hogy a szánok a táviródrótok felett jártak s néhány szőlőhegyi épületben úgy odaszoritotta a lakókat, hogy azok éhséget szenvedtek. A Balaton déli partján meg a vasútra szokta hordani a tó jegének minden havát s eltemeti az állomásépületeket is.

A mi vidékünkön azonban nem esik annyi hó, mint például Észak-Amerikában, az Atlanti-óceán partvidékén. New-Yorkot 1888 márcz. 11 és 14-ike közt az úgynevezett blizzard szél annyira eltemette hóval, hogy a város még a szomszéd falukkal sem tudott érintkezni s a tengeralatti kábel segítségével London útján kért a közeli városokból segítséget.

Fogalmunk sincs azokról a hótömegekről, a melyek a Pacifique vasút egyes helyein szökták a közlekedést hosszú időkre feltartani. Valóságos gerendákból ácsolt folyosókat építettek ilyen helyeken s a vonat nagy tél idején a hó alatti alagutakban robogtva.

Szibériában ugyan nem esik sok hó, de ha a rettentő hideg poros havat a féktelen *burán* szél kezdi körbacsolni, menekül minden ember és állat fedél alá. Olyan tömegekben sújtja az éles hókristályokat az utas szeme közé, hogy elveszti látóképességét s 10—15 lépésnyi távolból nem talál többé vissza kiinduló helyére.

Az egyenletes vastagságban lehullott havat a szél először fodrossá teszi. A homok felszinen keletkezett fodrokhoz nagyon hasonlítanak ezek a hófodrok, csakhogy nagyobbak, mert a hó sokkal könnyebb anyag. De valóságos »dűnéket« és »barkhánokat« is épít belőlük, úgy mint a homokból. Szibéria tundraín ez akadályozza

télen az utazást, mert helyenként egész tisztára elsőpri a burán a havat másutt meg süppedős, laza halmokban torlaszolja össze. A Balaton jegén bámulatosan szabályos halmokat rak belébe a szél.

Még különösebb alakzatok támadnak akadályok körül. A házat nem temeti be egészen a hó, hanem a szél felőli házoldal előtt éles gerinczű töltést halmaz fel, a mely a ház sarkát hirtelen fordulóval megkerülve, a ház mindkét oldalán hosszú gát alakjában nyúlik végig. Különösen nagy hirtelenséggel tölti be a hó a vasúti bevágásokat ha azok nem túlságosan mélyek. Az igazi nagy bevágások oldalain annyi hely van a hó számára, hogy csak hosszú idő múlva lesz a bevágásba hullott hó a közlekedésre is veszélyes. Kis bevágásokat azonban néhány óra alatt betemet s hosszú vonalon megakadályozza a közlekedést. A vasúti bevágásokat néha mérőföldek hosszát sörény-vagy deszkakerítés kíséri, a mi a hófúvások felfogására szolgál. A kerítés külső és belső oldalán nagy tömeg havat rak le a szél s egy darab ideig mentve van a bevágás.

A sokáig nyugodtan fekvő hó szemeséi lassanként összekeményednek. Ha meleg napsugár éri a hó felszínét, akkor a kis kristályok félig megolvadnak s egymással újra összefagynak. Az ilyen hóból többé nem lehet hóbabát készíteni, de még csak hólapdát sem, mert a durva, kölesnyi hőszerkezet nem tapadnak többé olyan könnyen össze. Ezt a darabos, itt-ott egész kemény lapokká összedőlött havat »firmes« hónak nevezik; a magas hegyek tetején a régi, évek óta összehalmazódott hó épen ilyen durva szemű. Az ilyen összekeményedett havat a szél különös, szabályosan rétegzett alakzatokká marja ki a milyent egyik képnünk is mutat.

Azoknak a különös hóalakzatoknak a létrehozásán, a milyeneket gyakran látni havasokon, vagy télen át nálunk is, három erő dolgozik. Az egyik a szél, a mely a munka legjava részét végzi; a másik a nehézség, a mely a hőszerkezet

mindig visszahozza a Földre s határt szab a szél garázdálkodásának. A harmadik erő csakis molekuláris erő, a mely a hőszerkezeteket egymással összetapasztja s ha az összetapadás egészen szabadon történhetik, akkor finom hatszögletű kis csillagokat hoz létre, ha pedig a hőszerkezetek még azonkívül nyomást is szenvednek, akkor durva firmes havat, vagy még később átlátszó, különös rajzokkal díszített gleccser-jegét hoz létre ez a parányi erő.

A hegymászők sokszor gyönyörködhetnek a szikla-gerinceken elnyúló, kés-élességű hófalakban, a melyeknek finom szerkezetét kristályról-kristályra rakta össze a szél, sokszor úgy, hogy a hegygerincezről mint valami nagy áttetsző ernyő nyúlik ki a finom hópárkány a feneketlen mélységek fölé. Ilyen kényűlő hópárkányt mutat egyik képnünk is, a melyet jeles turistánk, Petrik Lajos fotografált a Kis-Glockneren.

Egészen különös az a párkány, a mely esonka fatörzseken vagy sziklákon képződik. A fatörzsek olyanok lesznek, mint valami nagy gomba: a törzs tetején összegyűlemlik a hó, a törzs lába körül pedig mély, körülaluk tölcserít váj a szél.

Különösen veszedelmesek azonban a hópárkányok akkor, ha a jégárak rettentő mély repedéseit fedik el. Ilyenkor a felszínen nem látni semmit, egyhangúan, millió apró kristálylap vakító fényével díszítve takarja be a fehér lepel a jégárak minden egyenetlenségét. A hegymásző hosszú botjával folyton tapogatja a sima takarót s néha-néha könnyen elszalad a hosszú bot, talán be is szakad a hópárkány s rémületes szakadék nyílik meg lába előtt, a melynek jégfalai kékes fényvel sejtetik a repedés tántogó mélységét.

A hegyekre évenként hullott hó ugyan nyáron át olvad, de a télen esett hó mennyisége mégis nagyobb, mint a nyáron elolvadté. Kérdés már most, hogy miért nem növekedik a hegyeken határtalanul a hó? Hiszen ha minden évben több hull, mint a mennyi elolvad, akkor hosszú évszázadok múlva képzelhetetlen mértékekre kellene a hónak felszaporodni! A hó azonban a hegyek tetejéről nemcsak olvadás útján távozik, hanem egy nagy része lezuhan a mélyebb völgyekbe, mint hólavina, egy másik, még talán ennél is tetemesebb része lassan vándorol le a magas völgyeken végig, mint jégár. A régen felhalmozódott hó ugyanis először firmes hóvá, majd kemény, szemcsés jéggé tömörül össze, a mely kék színével, sajátságos szalagos szerkezetével lényegesen különbözik a tavi, vagy folyami jégtől. Nagy nyomás alatt ez a jég idomul a sziklavölgy alakjához s lassan leszorong a völgyön alá, mignem olyan helyre ér, a hol elolvad s valami erős pataknak ad létét. Így ered a Rhóne, az Aar, stb. A legóriásibb ilyen lassan nyomuló jégtömegek azonban a sarki vidékeket borítják be, különösen Grönlandot, a melynek hó- és jégtakarója alól csak itt-ott tűnik elő a szikla. De nemcsak a sarki vidékek disze a vakító fehér hó, megtaláljuk az egyenlítőn is. Ott van pl. Kelet-Afrikában a Kenia 5600 méter magas vulkáni csúcsa, ott a Kilimand-saró 6010 méteres krátere, mindketten egész éven át fehérlik a hó, pedig egészen közel vannak az egyenlítőhöz. Sőt a Kilimand-saróról szép jégár k is indulnak lefelé.

Cholnoky Jenő.

EGYVELEG.

* Az égboltozatot eddig Berlinben, Londonban és Párisban tervszerűleg lefényképezett csillagok száma 68 millió.

* Legegészségesebb ország jelenleg Új-Zealand, a hol ezer lakosra évenként 11 haláleset jut, míg Guatemalában ezer lakosra már 41.

* Eladó szigetek. A kanadai kormány most egyszerre mintegy 500 szigetet bocsát áruba. A szigetek mind a Szent-Lőrinc folyóban vannak Kingston és Brockville városok között, a legkisebb is 14 négyzetkilométernyi, de van 400 négyzetkilométer nagyságú is. Ily tömeges áruba bocsátás még nem fordult elő.

* Érdekes lelet. Cimbrishamm svéd kikötőben nemrég halásztak ki egy réz kávéskanalat, melynek nyelén ily felirat volt bevésve: »Maine 6000 tonne». Világos, hogy ez a kanál az 1898-ban Havannában fölrobbantott »Maine« amerikai hadihajóról való. Nem lehetetlen, hogy a kanalat egy nagyobb hal nyelte el s később Svédország közelében kiadta magából.

BARTÓK LAJOS UTOLSÓ LEVELE ENDRŐDI SÁNDORHOZ.

BARTÓK LAJOSRÓL.

Ime, az utolsó üdvözlöt, mely Bartók Lajos meleg és gyöngéd szívéből felém sugárzott. Mikor az Adriára boruló éjben gyönyörködve, a kísértetek óráján, e sorokat írta, — bizonynyal nem gondolt a halálra. Nem gondolta, hogy a hajó, mely enyhe égalj alól hazafelé röpti, utolsó útján ringatja, — múlt földi álmokból, ébredés nélkül örök álmok felé.

Két rövid hét választ el sorai keltétől. Megilletődve nézem e majdnem nőies vonásokat s szinte magam előtt látom azt a sorvadozó, bágyadt kezét, mely többé nem fog egyetlen betűt sem leírni. Neki már nincs mondani valója sem a szeretet, sem a gyűlölet számára.

Szinte hihetetlen, hogy ez az örökösén égő, mindig lángban álló lélek nem lobog többé. A kik ismertük és szerettük őt, alig tudjuk elképzelni az izgalmak láza, a gondolatok vilámlása, az idegek czikázása nélkül, csöndesen, magányosan, mozdulatlanul. Annyira megszoktuk tüzes temperamentumát, eleven beszédét, hatásának lelkesítő erejét, hogy most, midőn közülünk eltávozott, pótolhatatlannak érezzük. Abban az aránylag gyenge és elgyötört szervezetben, mely földi formájának hüvelyke volt, nagyra törő lélek üzött magas, eszményi célokat. Agitátornak született s mikor eszméinek tüzeben égett; a beszéd úgy szárnyalt fel ajkáról, mintha lángok csapokdáltak volna ki belőle. *Hallani* kellett őt egy-egy lelkes órájában, — ezek az ódai szárnyon röpködő megnyilatkozások voltak legszebb költeményei.

Nem tartozott azok közé a nagyok közé, kiket írásban hátrahagyott alkotásaikban esodálunk s kik e téren elévülhetetlen érdemeket szereztek maguknak. A művészi alkotáshoz szükséges nyugalom majdnem teljesen hiányzott nála. Láz volt az élete, láz a munkája. Az a szaggatottság és kuszáltság, a mi napról-napra, óráról-órára tépdeste, rányomta jellegét alkotásaira is. Gyorsan és izgatottan termelt. Szeretetteljes elmélyedésekre, a részletek átgondolásának aprólékoságaira, a simító munka vesződségeire sohasem volt ideje, valószínűleg akarata, kedve sem; — úgy dolgozott, mint a villám; határozott, de szaggatott vonalakban. Szatirjára kegyetlen és epés, lírája férfias és gyöngéd érzelmei nyugtalan csapongása, egy lobbanékony s a széptől mindig vérző szív fájdalom-kitörései, vagy édes ellágyulásai. — legtöbbször csak jelzései egy-egy hangulatnak, mely életének boldog vagy boldogtalan emlékeiből fakad föl, virágként, a melynek nincs ideje pompázó szirmait teljesen kibontani. A szabadság, szerelem, természet lelkes költője ő, a ki földi szenvedései közt az örök eszményi szépben keresi gyógyulását. Történelmi drámái erős fajszerefetének s történelmi érzékének nyilvánvaló bizonyosságai, viharzók, szenvedélytől lüktetők, minő az ő szerete volt hazája iránt; vigjátéki, főkép

BARTÓK LAJOS.

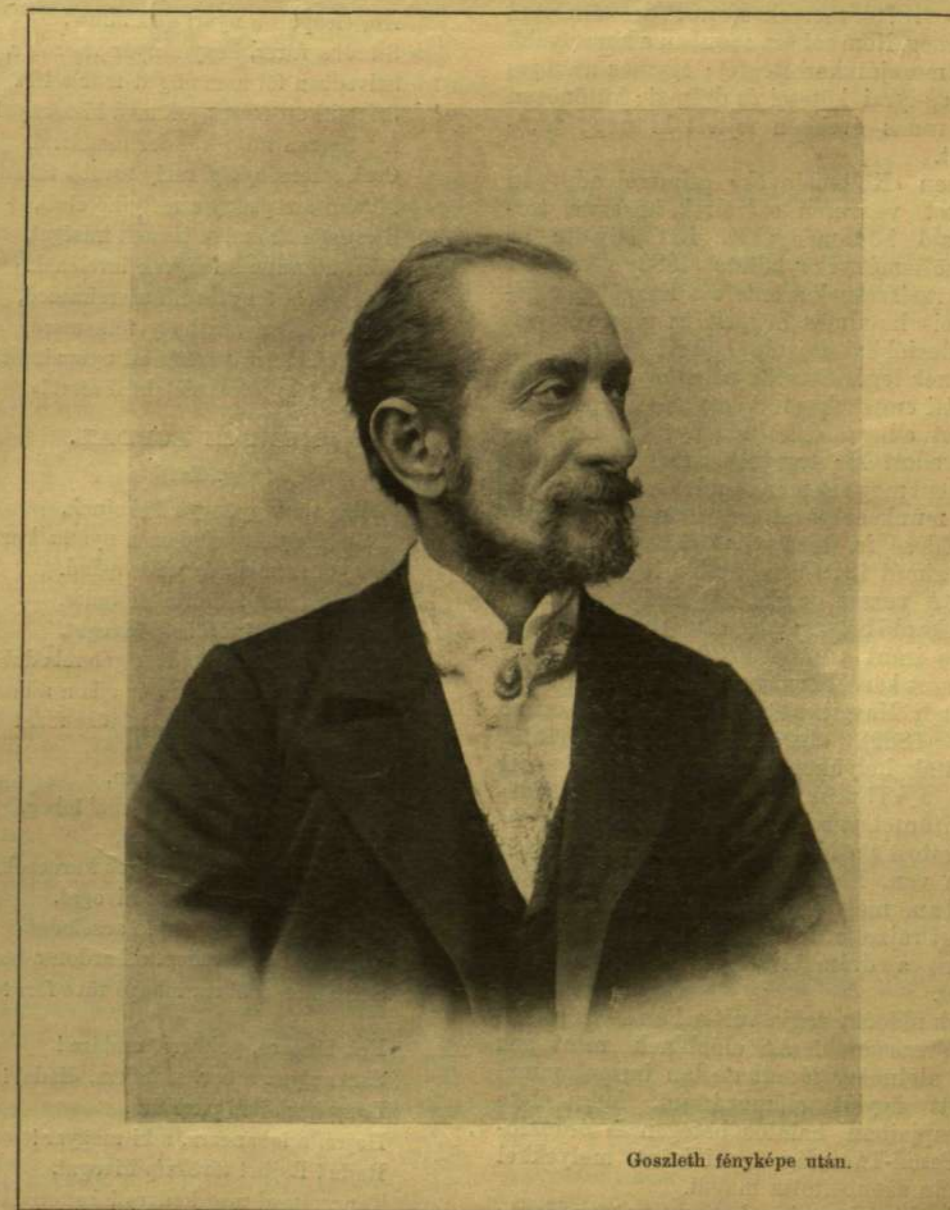
1851—1902.

Java férfi-erejében, mikor még tevékenységben gazdag pályá állhatott volna előtte, hunyt el a nyugovóra hajlott esztendővel együtt Bartók Lajos, irodalmunknak több téren buzgó munkása, a magyar írói világ egyik jellegzetes alakja.

Bartók irodalmi pályáját mint szatirikus költő kezdette; harcziás politikai verseket írt s hasonló szellemű élelaptop szerkesztett. Ebből azonban inkább a körülmények vitték bele, mint tehetségének iránya, a mely kiválóan lírai jellegű volt; s a líra téren aratta legmaradandóbb sikereit. Volt benne belső hév, lobogó szenvedélyekre és gyöngéd ellágyulásokra egyaránt képes lélek, a természetnek benső, őszinte szerete, conceptióiban szerencsés ihlet. Némi a teljes sikerhez szükséges tulajdonságok azonban hiányzottak belőle: a kifejezés szabatos könnyedsége, az érzés és a gondolat közötti összhang, a külső és belső forma biztonsága.

A hetvenes és nyolcvanas évek költői nemzedékének színvonaláról nézve Bartók líráját, e nemzedék egyik legkiválóbbját kell benne, minden fogyatkozásai mellett is, látnunk. A természetet, a szerelmet, a hazafiságot énekelte hévvel s nem egy költeménye újabb líránk maradandó alkotásai közé tartozik. Darabosságukban is erővel teljes, sokszor szinte fantasztikus képeket rajzolt a Tátra hegy-völgyeiről; a tenger, különösen élete utolsó szakaszában, rá is büvös erővel hatott. Szerelmi verseiben mint erős felindulásokra képes, önmagában vergődő lélek nyilatkozik meg, a mely epedve szomjazik a boldogságra, de sohasem bírja feltalálni. Hazafiságában tüzes, kurucz érzésű magyar volt, lelkesedve nézte a múlt fényes képeit, ellentétben a jelen sivárságával. Volt érzéke az ódai hang iránt, a mi nem épen gyakori az újabb magyar költői nemzedékben.

Míg lírája formai érdekessége miatt nem tudta azt a külső sikert elérni, melyet megérdemelt volna: drámáival aratta zajosabb

Goszleth fényképe után.

BARTÓK LAJOS.

sikereit, csak hogy ezeknek is inkább lírai, mint igazán drámai tulajdonságaival. Mint azoknak a drámaíróknak nagyobb része, a kik egy időben keresték a színpadi hatás babérait, ő is romantikus színezetű verses vígjátékokat írt a görög klasszikai vagy egy képzeltalkotta regényes világból s szintén versekben írta komoly színműveit a magyar történetből, hazafias érzelssel, festői hatásra törekedve. Vigjátékai inkább a párbeszéd fordulatok elmésségével, tragédiái inkább a páthosz erejével hatottak, mint a esztétikus biztos felépítésével s a jellemrajz igazságával, de pályáján e tekintetben is jelentékeny a haladás. Gyakran szerepelt a Nemzeti Színház játékközlésén s nem egyszer méltó feladatokat tűzött egy-egy alakjával legjobb színészeink és színésznők elé. Több félsikere mellett néhány nagyobb sikert is mutat fel drámaírói pályája, annak bizonyosságát, hogy munkálkodása e téren sem volt haszon nélkül való.

Az irodalmi életben fáradszatóan tevékenységével tűnt ki, különösen mióta a Petőfi-Társaság alelnöke lett. Volt benne kezdeményezési szellem s a mit megkezdett, azért tudott lankadás nélkül, az akadályok ellenére is küzdeni. Ő rendezte Petőfi halála ötvenedik évfordulójának országos hatású ünnepét, ő vetette fel a Petőfi-ház eszméjét s buzgólkodott a Petőfi-ereklék összegyűjtéséért.

1851 május 24-én született Erdődön, a mely helyet Petőfinek Szendrey Julia iránti szerelme s több ált írt költeménye tett az irodalomban emlékezetessé. Bartók, kinek atyja ügyvéd volt, Nagyváradon, Szatmárt és Máramaros-Szigeten végezte iskolai tanulmányait, az utóbbi helyen Arany János barátjának, Szilágyi Istvánnak vezetésével. Irói becsülvágytól elterelve jött jogot tanulni a budapesti egyetemre s itt nem sokára Jókai «Ústökös»-ének rendes munkatársa, majd szerkesztésének vezetője lett. Tóth Kálmán «Bolond Miská»-ját is szerkesztette két évig. Később maga alapított élelzapot: 1878-ban megindította a «Bolond Istók»-ot, melyet haláláig szerkesztett. Mint politikai satirikus és élelzap szerkesztő, mindig ellenzéki szemben működött. E térről való első két kötet verse is: az «Örtűzek» (1877) és a «Rugott csillagok» (1879), melyek Don Pedro álnévvel jelentek meg. Nem sokára azonban a komolyabb műfajok mezejét kereste fel; egymás után jelentek meg lírai költeményei és drámái; különösen a nyolcvanas években fejtett ki nagy tevékenységet.

1881-ben «Költemények» czímmel adott ki verskötetet, vegyesen szerelmi, hazafias, természetfestő költeményeket. Ezt követte az «Újabb költemények» kötet (1883) s két teljesen a természetnek szentelt, a Kárpátok regényes erdeit, hatalmas hegyeit és szép völgyeit lírai reflexiókkal rajzó könyve, melyekben szellemének legértékesebb adományait tette le: a «Kárpáti emlékek» (1885) és az «Erdőzúgás». Egy kötet elbeszélő költemény «Téli regék» czímmel adott ki; legutolsó verskötete a múlt évben jelent meg «Remény-émlékezet» czímmel.

Lírai munkásságával egy időre esik drámaírói fejlődése is. Első vigjátékát, az «A legszébb» címűt 1879-ben adták a Nemzeti Színházban. A verses darab, bár magán viselte a színpadi kezdő bélyegét, figyelmet keltett drámai tehetsége iránt s a hozzá fűzött várakozások nagy részét későbbi művei igazolták is. Darabjai: «Kendi Margit» (1884), «A méhek» című vigjáték (1889), «Erzsébet királyné» (1892) megállították helyüket a színpadon, egy pedig közülük, a «Thurán Anna», melyet az Akadémia is kitüntetett a Péczely-jutalommal, tartós sikert aratott s a Nemzeti Színháznak most is műsorán van. Legutolsó darabjában, a «János király»-ban, melyet a nyáron írt, a Mohács utáni kort rajzolja. A Nemzeti Színház érdekében mint a drámaírói bizottság tagja is működött.

Régebb idő óta tagja volt a Petőfi- és a Kisfaludy-Társaságnak. Az előbbinek, mint sok éven át alelnöke, fáradszatóan buzgalommal igyekezett ügyeit előmozdítani. Még élete utolsó napjaiban, halálos betegen is érdeklődött a Petőfi-Társaság ügyei iránt, melyekkel úgyszólván azonosította magát.

A szónoki képességnek sem volt híjával; egyidőben a képviselőháznak is tagja volt, a hol különösen művészeti kérdésekben szólt

fel. Ünnepi szónoklataival, melyeket a Petőfi-Társaság közgyűlésein, irodalmi ünnepélyeken tartott, gyakran ért el nagyobb hatást. Költő carátja, Endrődi Sándor meleg hangú emlékeztetést írt róla, melyet fentebb közlünk.

Halálával tartalmas, érdekes és tevékeny egyéniség múlt ki irodalmi életünkéből. A kellő összhang hiánya miatt kétségkívül értékes adományait nem érvényesíthette teljes erejében. Érezte ezt maga is s betegsége alatt mondta egy látogatójának: «Szeretném volna egy ekenyommal mélyebben szántani az irodalom földjén.» Az a mező azonban, melyet oly korán félbeszakadt munkásságával felszántott, nem egy virágával őrzi emlékét.

BARTÓK LAJOS KÖLTEMÉNYEIBŐL.

A TÉL DÜHÖNG...

A tél dühöng a zord Kárpátokon,
Hőfergeteg táncol a hegyfokon.
Fehér egen a téli madaraknak
Gyász-szergei felhőkent kavarognak
Temetve a nyár emlékezeit.
Az éj világos, a nappal setét.
Bilincses karral a fenyves csörömpöl.
Küzködve ég fel a hózömböl.
Némultan áll a megzúllott patak,
A völgy szellői elhallgattanak.
Tündértavak leánya kék üveggel
Fedett laka mélyébe rejtkezett el.
Mint sírkövek, merednek rémitőn,
És tévelyegve szigorú, kietlen
Birodalomban, szőlős tétra-szellem:
«Viszontlátásra jöszte, jó barát!
Elátkozott országom vár reád.
Itt fejedet zöld lombu nyár fűdözte,
Temetkezésre jöszte ifjú, jöszte!
Ah, nefelejtem, ibolyám oda,
Bokrétát nem köthetsz, elhervada!
Oda van gyöngyvirágom, bérczi rózsám,
Melylyel koldulnak örömet adozám!
S ki holdsgáron öledre suhant,
Most ott kesereg a hablény alant;
Hárfája eltört, húrja szétzilálva,
Ah, elröpült a nyári éjék álma!
S hiába vársz, hogy a nyár visszatér,
Szívedben föl nem enged már a tél!
Szíved hült fészek, örömet kiszárazta
A tengeren túl, a vándor madárral.
Csak a reményeség, mely tovább fakad,
Miként a repkény a mély hó alatt,
S csupán az emlék tanúsít hűségét,
Mint hű színe a fenyveg leveleit.
Jöj! a zöld fenyves hű szerelmesed,
Őrök díszben vár, hogy fölkeresed,
S ha bús teled kószol a nyugalmat:
Zugása lágy tavaszdalokkal alatt!»

KURUCZ BORDAL.

(1650.)

Villog tüze, gyöngye Tokajnak,
Tölts, lányka, vigadjon a nyalka kurucz!
Lángol szemed, ég piros ajkad,
Búsult daliát felűdíteni te tudsz.
Rajta! Rajta! töröksp hivatag,
Tánczoltasd meg kedves galambodat!
Szikrát üt a szemben, az ajkon a bor,
Szívedben a hó szerelem tüze forr!

Szikrázik a tűz a kupában,
Vulkánja Tokajnak a borba' lobog,
Lelket táuzal a katonában,
Fel, fel, hadi tánczra, erős kuruczok!
Rajta! Rajta! töröksp hivatag,
Tánczoltasd meg fénylő acéledat!
Szikrát üt a szemben, a kardon a bor,
Szívedben a harez lobogó tüze forr!

— Fel, tánczra, pohárra, csatára!
Sarkantyuz a bor, szerelem, diadal!
Lány karjaiból paripára,
Hajrá, a labanczra, a ki magyar!
Rajta! Rajta! töröksp hivatag,
Tánczoltasd meg kedves labanczodat!
Szikrát üt a szemben, a kardon a bor,
Szívedben a győzdelem tüze forr!

A PETŐFI-TÁRSASÁG ÚJ TAGJAI.

A Petőfi-Társaság december 28-ikán tartott közgyűlésében három új tagot választott, két lírai költőt s egy beszély- és regényíró. Mind a hárman régóta tevékeny munkásai az irodalomnak.

Szavay Gyula kapta a három megválasztott közül a legtöbb szavazatot. 1861-ben született Zentán; a középiskolát Szegeden, a jogot az akkor még fennállott győri jogakadémián végezte. Győrben telepedett le, mint lapszerkesztő. «Garabonciás Diák» czímmel élelzapot szerkesztett és megalapította a «Győri Hírlap» című napilapot. Elénk tevékenységet fejtett ki Győr város közéletében; egy ideig a városnak alkapitánya, később pedig a kereskedelmi és iparkamara titkára volt. Ez utóbbi minőségében néhány év előtt hosszabb amerikai tanulmányútát tett, melyről nagyobb munkában számolt be. E mellett mint költő is termékeny, több kötet verse jelent meg, nagyobb lírai költemények, dalok, hazafias versek. Több műkedvelői előadásokra alkalmas kis verses színművet írt, melyeket gyakran s tetszéssel adnak országoszerre a műkedvelők. Elnöke a vidéki hírlapírók országos szövetségének. Jelenleg a debreczeni kereskedelmi és iparkamara titkára.

Kabos Ede, a második új tag, 1864-ben született Nagy-Károlyban. A budapesti egyetemen modern filológiai tanulmányokkal foglalkozott s a tanári pályára készült, de hírlapíróvá lett. Jelenleg a «Budapesti Napló» munkatársa. Első beszély-kötete, melylyel a realista irány hívének mutatta be magát, «Elzúllotték» czímmel jelent meg 1885-ben; azóta több kötet beszélyt s néhány regényt adott ki. Három darabját elő dták a Nemzeti Színházban.

Zempléni (családi nevén Imrey) Árpád a Petőfi-Társaság harmadik új tagja. 1865-ben született Tállyán s a sárospataki ősi kollegium tanítványa volt. 1891-ben adta ki «Költemények» czímen első kötetét; azóta még két kötet lírai verset s egy «Dido» című lírai verses regényt adott ki. Költeményei lírai szépségeikkel a közönség előtt is tetszést keltenek s több kiadásban forognak közönségen. A zilahi Wesselényi-szobor leleplezésére írt ódája, melyet lapunkból ismer a közönség, a Kisfaludy-Társaság pályadíját nyerte el. Egy kötet elbeszélést is adott ki, jobbra a magyar népéletből vett tárgyakat, nemkülönben irodalmi és társadalmi cikkeket is írt a lapokba. Újabb számos sikerült műfordításával keltett figyelmet; főleg újabkori olasz és francia költőket fordított sikerrel.

VILÁGÍTÓ MIKROBÁK.

Sokáig nem tudták elfogadható magyarázatát adni annak, hogy a tenger némely helyein olykor-olykor csodálatos módon fénylik, mintha csak miliónyi lámpa ragyogna hullámai fölött, most azonban már a tudomány kétségtelenül kiderítette, hogy ezt a rejtélyes világosságot apró tengeri állatok, főképp pedig a parányi mikrobák okozzák, melyek olyanféle fényt lövelnek testükből, csak hogy sokkal erősebbet, mint a mi szent János-bogaraink.

Ezekkel a világító mikrobákkal különösen behatóan Dubois Rafael francia természettudós foglalkozik, a ki egyszersmint arra nézve is kísérleteket tett, hogy nem lehetne-e ezen mikrobák fényét világításra felhasználni?

Azt ugyan, legalább eddig, nem sikerült neki elérni, hogy a mikrobák fénye a gyakorlati életben is használható legyen s versenyre kelthetne a petroleummal, gázzal, vagy v llamossággal, hanem kísérleteinek eredménye mégis meglepő s nem kis mértékben felkeltette az érdeklődést.

Szerkesztett többek közt egy lámpát, mely tisztán a mikrobák világításával oly erős fényt áraszt, hogy mellette a betűk is könnyen olvashatók; a mint az egyik képünkről látható, hol a mikrolámpa alá épen Dubois egyik munkája van téve, melyben ide vonatkozó kutatásait tárgyalja. A könyv, czímlapjának betűi, valamint a tudós tintatartója és íróollója jól láthatók.

A lámpa különben egy lapos üvegdényből áll, mely egy fémállványra van erősítve, oldalt, valamint felülről pedig esővel van ellátva, mindkét esővattával van elzárva, de úgy, hogy azért a levegő mégis közlekedhessék rajtuk át. Ha azt akarják, hogy a lámpa világítson, akkor az oldal-csőre egy edényt erősítenek, mely mikrobákkal telt olyan tápanyaggal van megtöltve, a melyen e parányi teremtmények meglehetnek. Most egy kausonk-körte

KABOS EDE.

ZEMPLÉNI ÁRPÁD.

SZAVAY GYULA.

A PETŐFI-TÁRSASÁG ÚJ TAGJAI.

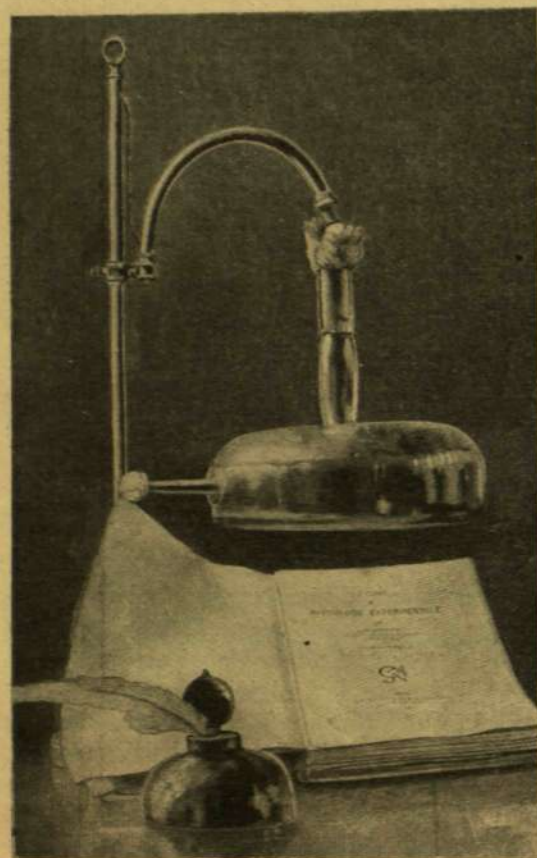
IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Monna Vanna első előadása a Nemzeti Színházban. Az elmúlt vasárnapon érdekes és nagy hírdőnságot mutatott be a Nemzeti Színház. *Maeterlinck*. — a kinek a nevét sokféle képen mondják minálunk, s a kit Máterlinknek hírnak otthon, — symbolista versei, novellái, kis zindarabjai után egy nagy, három felvonásos darabot írt, a mely egy év alatt ritka diadalutát járt végig Európá színpadjain. Az alakokon még kiüti magát a novella-író, a tárgyválasztásban is, s nem tudjuk meg nem látni a régi, mystikus Maeterlincket. Alakjainak rajza kissé határozatlan, elmosódott, mint régebbi darabjaiban. Dialogusa kissé lassú, de szép és elmes igazságokkal, gyönyörű hasonlatokkal van tele. Drámaiból nyelvet sokszor hallottunk már, költőiből nagyon ritkán. A cselekvény is vonatottatnak tetszik első pillanatra, de a darab modern dráma, cselekvénye nem kifélet tör, hanem befelé nyomul az alakok lelkebe. Meséje a történelemből van véve, csak hogy a valóságban nem Pisa, hanem Siena falai előtt esett meg.

Prinzivalle, Firenze szoldos vezére, ostromolja Pisát; elvágta segédcsapatát; elzárta a világtól, s a várost már éhhalál fenyegeti. A végső kétségbeesésben maga az öreg Marco Colonna megy követésbe Prinzivallehoz. Szívesen fogadják, a vezér Platonról beszélget vele és szobrot mutogat az öreg humanistának. Marco hazajöttével kezdődik a darab. Az öreg beszámoló küldetéséről, hogy Prinzivalle megkegyelmez Pisának, sőt el látja élelmi szerrel s puskaporral, ha Giovanna, Guido felesége, meztelenül, csak egy köpenybe takarózva elmegy hozzá egy éjszakára a sátorba. Guido felháborodik, s atyja hiába igyekszik megnyugtatóni. A signoria már megdudta a föltétele, s megkérdézi Vannát, nem akarja-e megváltani városumat. Guido hiába fizog, hogy az egész városért egymagának kell fizetnie. Vanna elmegy, hogy megmentsen Pisát. A második felvonás a condottiere sátorában folyik. Este van. Prinzivalle várja Vannát, az ő Vannáját (Monna Vanna), a kit gyermekkorától szeret. Ez az utolsó éjszakája. Elfogott levelekből tudja, hogy a firenzei tanács megsokallta népszerűségét, holnap elfogatja és fejt veszi. Vanna jó. Prinzivalle szívében fellobog az a nagy, tiszta szerelem, a melyet Vanna iránt érezni soha meg nem szűnt a mióta kis gyermekkorában néhányszor vele játszott. Köpenyét sem illeti, csak elmondja szerelmét, mígve térdre hull előtte, s nagy, hű szerelmével önkénytelenül meghódítja Vannát. Az asszony nem vonja már el a kezét, maga nyújtja neki s hogy a hős zokogva csókoltassa; olyat érez, a mit Guido mellett soha sem érzett. Onszántából megcsókolja Prinzivalle homlokát, a hősét, a ki őt hűsége éven át kereste, a ki vad szenvedéllyel elrendelte váltásdíjil egy egész városért, s a ki most olyan előtte, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni őt. Vanna hívja, hogy menjen vele Pisába. Nincs is más menekvés, csak ez az egy. Kilépnek a sátor elé, a hol eléjük ragyog a világító tüze, mint egy szerelmes gyermek. Hajnalodik, Vannának egy órai beszélgetés után mennie kell. A Prinzivalle embere is belép: itt van Firenze birtosa, elfogni ő

Mikrobás üvegektől megvilágított szobor.

Mikroba-lámpa egy könyv fölött.

életrajzát adja *Reményi* Antal fordításában; a fordító nagy szakavatottsággal, fáradságot nem kímélve végezte munkáját, mely gazdag anyaggal járul tengerészeti műveltségünk kifejtéséhez. Sok tekintetben aktuális vonatkozásokkal is bír *Friedrich* Henrik «Harcz a német hegemoniáért» című nagy műve, melynek most első kötete jelenik meg *Junius* (Zilahy Kiss Béla) gondos fordításában. A három kötetes munka az 1859-iki olaszországi háborúval kezdődik s adatokban rendkívül gazdagon, élénk előadásban az Ausztria és Poroszország közötti küzdelmet írja le, a mely küzdelem az 1866-iki háborúval dönt el. Az osztrák író meleg hangon ír benne a 60-as évek jeles magyar államférfijairól is. Végül *Diney* A. V. angol íróknak «Bevezetés az angol alkotmányjogba» című munkája a negyedik kötet, melyet *Tarnai* János fordított le s *Kautz* Gyula nézett át.

Vízjogi törvény és a vonatkozó jogszabályok. Írta dr. ifj. *Vécsey* Tamás. Ez a nagy gonddal készült terjedelmes munka a vízjogi törvény gyakorlati alkalmazása körül felmerülő nehézségek eloszlását célozza s e szempontból a törvény életbe lépte óta a változott körülményeknek megfelelően kibocsátott számos új rendeletet és döntvényt foglalja rendszerbe. A tájékozódást kereső közönség, nem különben a végrehajtásra hivatott közegek rég érzik már oly kézikönyv szükségét, mely az idevontatkozó bizonytalanságot és nehézségeket hivatva volna eloszlítani; s e szükségletnek felel most meg teljes sikerrel a szóban forgó munka, mely a vízjogról szóló 1885. évi XXIII. t. ez. minden egyes

szakaszának teljes szövege után, a vonatkozó törvényszakaszokat és rendeleteket közli, valamint azon alkalmazást is, melyet az illető törvényszakasz a közigazgatási döntések alapján nyert. Nagyban növeli a könyv értékét és használatosságát az, hogy nemcsak tárgymutatóval, hanem a vízjogról vonatkozó valamennyi országos törvényeink kimutatásával s a kulturmérnöki hivatalok területi beosztását feltüntető térképpel is el van látva. Az 510 oldal terjedelmű jeles, hézagpótló munka a Franklin-Társulatnál jelent meg s ára 7 korona.

Mikor egy új világ születik; regény, írta *Kompolthy* Tivadar. A regényben azt írja le a szerző, hogy mint alapítványos hittérítő Amerikára örengéteiben civilizált államot és társadalmat. Ara 1 korona 50 fillér.

«Kacagató történetek.» ezímmel dr. *Vrabely* Armand élénk tollal írt humoros elbeszéléseit, rajzait, felolvasásait gyűjtötte össze egy csinos kiállítású kötetben, melynek ára díszes kötésben 2 korona 40 fillér.

A Szent István-Társulat kiadásában több szépirodalmi munka jelent meg. Eredeti köztük *Sziklay* Jánosnak «A magyar szív» című könyve, mely De Amicis olasz író híres «Szív» című munkája mintájára a magyar diákeletet festi levél formában. Ara vászonkötésben 2 korona 40 fillér. *Vértessy* Gyula «Falusi történetek» cím alatt tizenhat újabb, élénk tollal, vonzón írt elbeszélését gyűjtötte össze. Jeanne Mairet az amerikai életből vett tárgyú öt kötetes regényét «Hiábavaló gadagság» ezímmel *Rada* István fordításában kapja az olvasó, *Bán* Aladár pedig «Az ezer től országából» cím alatt öt elbeszélést fordított le különböző finn íróktól. Ez utóbbi három mű a «Családi Regénytár» című sorozatban jelent meg s egy-egy kötet ára csinos vászonkötésben egy korona.

Görög földön. Írta *Hekler* Antal. A szerző Görögország több részét beutazván, az alkalmammal szerzett benyomásait s fel-felmerült gondolatait tárja az olvasó elé. A könyv ára 2 korona 50 fillér.

Posta- és táviró évkönyv az 1903. évre: szerkeszti *Pál* Imre. Ez a kis könyv nemcsak a postai és táviró szolgálathoz közelállókat érdekelheti, hanem a nagyközönséget is, mert alig van oly intéz-

mény, melyre a közönség oly gyakori érintkezésbe jutna s a melyre oly sok és fontos érdeke volna bízva, mint a posta és táviró. Ez intézményre vonatkozólag igen sok hasznos tudnivalót gyűjtött össze az évkönyvben a szerkesztő, úgy hogy a ki e közleményeket elolvassa, fogalmat nyerhet arról, hogyan működik a posta és táviró s mekkora munkát végez. Kiválóan érdekes ezek között a közlemények között dr. *Hemsey* Vilmos cikke, a melyben tanulságosan ismerteti a budapesti postát, távirót és telefont. Vonzó, könnyed morborban írja le, micsoda úton-módon jut egy-egy levél a postaszekrényből a címzett kezébe, leírja a tisztviselő, levélhordók munkáját, ismerteti a postai intézmény fejlettségét a fővárosban. Hasonlóképp ismerteti a távirót és telefont is. A szakzerű ismertető közleményeket a dolgokban jártas s ügyes tollú szakemberek írták, de ezeken kívül szépirodalmi dolgozatok, versek, elbeszélések is vannak ismert szerzőktől az évkönyvben, melynek ára egy korona.

«Numizmatikai Közlöny» cím alatt új tudományos folyóirat jelent meg a *Gohl* Ödön szerkesztésében. Első füzeteiben az 1790—91-iki országgyűlés által veretett érmeiket, a magyar mintájú földi aranyakat s a budapesti nevezetes érmék leírását ismerteti, az egyes érmeiket rajzban is bemutatva. Szól aztán még pár numizmatikai ritkaságról, végül a társulatot érdeklő ügyekről. A folyóirat negyedévenként jelenik meg. A kik a numizmatikai társulat tagjai kívánnak lenni, — mely esetben a közlőnyt is ingyen kapják, — forduljanak az egyetemi titkári hivatalához, Budapest, VIII. Róck-Szilárd-utca 37. sz.

Tuberkulózis cím alatt új havi folyóirat indult meg, melynek feladata, hogy a nagy közönséggel megismertesse a veszedelmes tüdőbetegségek elleni védekezés módjait és eszközeit. Tekintve azon megdöbbentő pusztítást, melyet a tüdőbajok hazánkban évről-évre okoznak, valóban fontos hivatást tölt be ez a mindenki által érthetően írt új szaklap. Az első számhoz dr. *Kovácsy* Frigyes írt előszót, dr. *Müller* Kálmán a tüdőbajok elleni védekezés módjairól szóló általánosságban, majd több érdekes szakzerű cikket következik. A folyóiratot dr. *Kutley* Dezső és dr. *Tauszk* Ferenc szerkesztik. Előfizetési ára egész évre 1 korona mely a «Sanatorium-

VASÁRNAPI UJSÁG

50. évfolyam.

1903. évi folyama.

50. évfolyam.

A «Vasárnapi Ujság», melynek vezetése immár harminczöt esztendeje van ugyanazon szerkesztői kezében, jövőre is hű marad alapításakor választott irányához, hogy a hazafias érületnek tolmácsa, a nemzeti haladásnak képe, a közéletnek tükré, szóval korunk történetének igazi krónikája legyen. Közli a hazai és külföldi nevezetesebb emberek arcképeit, élet- és jellemrajzokkal kísérvé; költeményeiben, elbeszéléseiben a szépirodalmi becs méltó ismertetést és nemzeti irányt tartja szem előtt; képeiben, melyeknek érdekességét vagy művészi becsét, vagy a napirenden levő események köleszőneinek, képnyarazataiban, történelmi, néprajzi, természettudományi, társadalmi s a tudományok népszerűsítésére, vívmányaiknak nagy körben elterjesztésére szánt cikkeiben arra az egyszerű természetességre és józanságra, való hűségre és erkölcsi megbízhatóságra törekszik, mely e lapot családi lappá, valódi házi barátá tette oly sok magyar tiszely körében. Tárca-cikkei, valamint a heti események ismertetésére szánt rovatai fölélik az irodalom, a művészetek, s általában az egész köz- és társas-élet körében fölmerülő mozzanatotokat.

A «Vasárnapi Ujság» mint családi lap a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, hetenként «REGÉNYTÁR» mellékletet, s minden évben művészi becsű nagyobb külön képmellékletet; tartalma évenként több mint 130 ívre terjed és több mint ezer képet közöl évenként.

MIKSZÁTH KÁLMÁN, nagy népszerűségnek és immár világhírnek örvendő kltónó írónk legújabbán mint főmunkatárs lépett be a «Vasárnapi Ujság» szerkesztőségébe, s a vele kötött egyszéves értelmében ezentul kizárólag a «Vasárnapi Ujság»-ba fogja nagybecsű szépirodalmi közleményeit írni.

Mikszáth Kálmán a «Vasárnapi Ujság» jelen évfolyama számára nagyobb terjedelmű regényt ír, «*Botrány*» című alatt.

A «Vasárnapi Ujság» társlapja a most már 49-ik évfolyamában lévő «**Politikai Ujdonságok**», mely a hét eseményeit közzé magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A «**Politikai Ujdonságok**» előfizetői e lap mellett külön díj nélkül kapják a «**Világkrónika**» képes heti közlőnyt és a «**Magyar Gazda**» című, havonként megjelenő gazdasági és kerestési képes mellékletet.

A «**Világkrónika**» hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdeklő napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeres közlő nagyobb elbeszéléseket, regényeket, utirajzokat, ugyszintén mulattató kisebb közleményeket, stb.

Előfizetési föltételeink:

A «Vasárnapi Ujság» negyedévre 4 korona, fél évre 8 korona, egész évre 16 korona.

A «Vasárnapi Ujság» a **Világkrónikával** negyedévre 4 korona 80 fillér, félévre 9 korona 60 fillér, egész évre 19 korona 20 fillér.

A «Vasárnapi Ujság» a «**Politikai Ujdonságok**» a «**Világkrónika**» és a «**Magyar Gazda**» melléklapokkal együtt: negyedévre 6 korona, félévre 12 korona, egész évre 24 korona.

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «**Politikai Ujdonságok**» kiadóhivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám küldendő.

Régi előfizetőink legszívesebben úgy járnak el, ha czímszalagjaikkal, melyek alatt lapjaikat kapják, egyet a posta-utalvány szélére fölragasztva, beküldenek a kiadóhivatalnak. — **Külföldi előfizetésekkhez** kérjük a postai-lap megkötött viteldíját csatolni.

Gyűjtőnknek a «Vasárnapi Ujság»-ból 40, a «**Politikai Ujdonságok**»-ból 6 előfizetett példányt ön egy tisztelet-példánnyal szolgálunk.

Egyesület» pénztárához (Budapest, Vigadó-tér 1. sz.) küldendő.

A Műcsarnokból. A Műcsarnok téli kiállításának látogatása folyton általános érdeklődéssel tanuskodik. A karácsonyi ünnepek alatt is közel négyezren látogatták. Az eladott műtárgyak értéke jóval túl van a százezer koronán.

A közoktatásügyi kormány a szépművészeti múzeum és az állami gyűjtemények számára a kiállításból mintegy negyvenezer koronáért 34 képet és két szobrot vásárolt. A megvett festmények Szinyei Merse Pál, Grünwald Béla, Kéző-Kovács László, Basch Gyula, Zemplényi Tivadar, Poll Hugó, Bruck Miksa, Bihari Sándor, Túry Gyula, Benczur Béla, Pállya Celesztin, Csók István, Koszta József, Nyilasi Sándor, Knopp Imre, Glatz Oszkár, Dombori Lajos, Szenes Fülöp, Taly Antal festőművészek művei. A megvett szobrok: Ligeti Miklóstól «Szerlem» (márvány), Teles Edéttől «Földműves» (terrakotta). Ezenkívül még egy pár műnek a megszerzése ügyében tárgyalás folyik.

A Nemzeti Szalon téli tárlata. December 28-án nyílt meg a Nemzeti Szalon téli tárlata. *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter jelent meg a megnyitásra és előkelő műszerető közönség. A kiállítás nagy részét az ifjabb festőnemekdek szolgáltatták, de az idősebb művésznemekdek is képviselve van.

Munkácsy-nak két művét szerezte meg a Szalon. Az egyik egy majdnem egészen kidolgozott vázlat a «*Golgotha*» című híres festményéhez. A nagy kép jelenségében színekben, a kifejezés erejében csaknem teljességében mutatja. A nagy mesternek másik kiállított művének az «*Alvó hölgy*»-ön a rajzolás és színezés biztossága, az előadás festőisége gyönyörködte. *Paál* Lászlónak is egy szép tálképét látjuk, mely a korán elhunyt művész festményeiből rendezett kiállítás után érkezett külföldről és *Paál* tehetségének erős bizonyossága.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Petőfi-Társaság tagválasztó gyűlése. Decz. 27-ikén tagválasztó gyűlést tartott a Petőfi-Társaság *Jókai* Mór elnöklése alatt.

Először a *Bulyovszky* Lilla-féle verses pályázatra érkezett 53 hazafias költeményről tettek jelentést. A bizottság többsége nem találta a pályaművek közt a jutalomra érdemes munkát s a társaság azt határozta, hogy a díjat nem adják ki. Azután megállapították a január 6-iki nagygyűlés programját. A három üresedésben levő *társasági helyre* kilenczet jelöltet ajánlottak: *Malonyay* Dezsőt, *Kabos* Edét, *Nógrádi* Papp Gyulát, *Szávay* Gyulát, *Balla* Miklóst, *Zempléni* Árpádot, *Szentesi* Gyulát, *Lampérth* Gézá, *Vértési* Gyulát. Az általános szavazáson 34 tag vett részt s a többséghez 18 szavazat kellett. *Szávay* Gyulára 23, *Kabos* Edére 20, *Zempléni* Árpádra 15, *Lampérth* Gézára 13, *Malonyay* Dezsőre 12 szavazat jutott, stb. Így már az első szavazásnál *Szávay* Gyulát és *Kabos* Edét tagul választották; a második szavazásnál harmadik új tagul *Zempléni* Árpádot választották meg.

A magyar írók segélyegylete a múlt évben összesen 18,120 korona évi segélyt adott ötvenegy tételben, ezenkívül rendkívüli segélyt december 6-ikáig 2590 koronát, a mi még december végéig növekedett. Az 1903-ik esztendőre 20,000 koronát irányoztak elő állandó segély ezímmel. Adományokból 6400 korona gyűlt össze. A magyar írók segélyegylete nemes czéljával fogva megérdemelt, hogy a művelt társadalom tehető és irodalomkedvelő elemei minél sürűbben keressék fel alapítványaikkal. Az alapítvány legkisebb összege 400 korona, az ennél kisebb összegek adományokul vétetnek. Az alapítványok és adományok az egyet javára a magyar földhitelintézethez küldendő. A Magyar Írók segélyegyletének elnöke: báró *Eötvös* Loránd, másod-elnökei: gróf *Dessseffy* Aurél és *Gyulai* Pál; titkára *Kozma* Andor.

Az archaelogiai társaság december 30-iki ülésén, *Forster* Gyula elnöklése alatt, három felolvasást tartottak. *Eber* László két régi aranyékszert mutatott be a melyek most kerültek a Nemzeti Múzeum régiséggyűjtésébe. Az egyik díszes karperecz, a másik egy nyakgyűrűnek a töredéke. Mind a két tárgy az ós-kor végéről, a vas-korból származik; a karpereczhez hasonlók dél-franciaia leletekben fordulnak elő; a nyakgyűrűhez hasonló tárgy pedig a Rajna-melléken találtak. *Nagy Géza* a Nemzeti Múzeum fegyvergyűjteményét ismertette. A régiséggyűjtő folyosója, a hol eddig régi görög szobrok gipszmásolatai állottak, ma a fegyvergyűjtemény tára. Különösen gazdag a gyűjtemény az Arpádok s az Anjouk korából kardokból és sarkantyúkból. *Récsy* Viktor IV. Béla király leányai ereklényeinek megszerzéséről érkezett, *József* főherceg már régégek egy Spalatóból származó római síremlékét ajánlkozott a múzeum-nak. A nyáron előkerült e szárfogás remek oldal-szoborsorozatja Salona vidékéről. A spalatóiak most azt az ajánlatot teszik,

Haranghy György amatőr fölvétele után.

NÁDVÁGÁS.

hogy a római síremlékért hajlandók volnának, a miről eddig hallani sem akartak, IV. Béla leányai, *Katalin* és *Margit* ereklényeinek visszaadására. Récsy véli, hogy a csere nekünk hasznos volna s a társaság ajánlani fogja a kultuszminiszteriumnak az ajánlott csere elfogadását.

MI UJSÁG?

Az 1903-ik év elég rossz esztendőt váltott föl. Azon kívánásgal rengeteg sokasága, hogy jobb legyen az elmúltal, legelőször is a posta dolgát szaporította meg. A mi levél ilyenkor megtorlódik a postán, csaknem elképzeltethetetlen. Már a nagyobb városok postahivatalai is alig győzik a munkát, a fővárosi posta forgalmát pedig csak nagy számú személyzeti szaporítással bírják elintézni. A levelek összeszedéséhez, osztályozásához, lebélyegzéséhez, szétválasztásához száz és száz hivatalnok, alkalmazott kell. Új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartásunk bármely ágában, vagy az élet bármely vonatkozásában valami kis szolgálatot tett, vagy tehetett volna nekünk, az egy sem fog a boldog új-évet kívánni közlő hiányozni, meg pedig előre nyújtott kézzel. Az új-év napján megmozdul mindenki és megjelenik üdvözlésével. A ki csak a vendéglőben, a kávéházban, a lakás környezetében, háztartás

URANOS-KÉK

A legjobb ruhakéktöszter.
Mindenütt kapható.
URANOS vegyészeti gyár
Hochsinger Testvérek
Budapest VI., Rózsa-utca 85. sz.

Tiszteletteljes kérelem:
A bevásárlásnál ne kérjen egyszerűen «malta kávét», hanem mindig határozottan — Kathreiner-féle — Kneipp-malata kávét, s azt csak az itt ábrázolt eredeti csomagokban fogadja el!

Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé
A csomagolóért 50 fillér.
500 gr. szim.
Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé
Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé
München.

Küfeke
Gyermekliszje.

Számtalan orvosi székrekintély állalajánlva
és bélelt gyermeknek.

GERMANDRÉE PORHANTÓS ÁLLAPOTBAN és TABLETTÁKBAN
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diákrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üdö szini ad.
1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.
Kapható Török József gyógyszerárban Budapesten.

JBOLYA ILLATOS MANDULA KORPA ARC ÁPOLÁSRA LEGJOBBAN BEVÁLT SZER
MOTSCHA és társai, BÉCS
X/3 QUELLENG. 116. sz. és I. LUZECK 3. sz.

„Fakir.”
Soványít és karcsuvá tesz.
Szívéről, hasról és csipőkről a hájat eltünteti, miáltal a természet előbbi alakját visszanyeri. Gyors hatás és teljesen ártalmatlan — Számos elismerés levél. Ára 8 korona. Kapható:
KIS MÁTYÁS gyógyszerésznél
TISZA-DOB.
Ugyanitt kapható:
„VERRUCA”, biztos szemölcsirtó szer.

Szépség! Az összes szépítőszereket föltulmálja a
Sirène-Crème
Artalmatlan szer szeplő, májfolt, bőrhámlás, pör-senés, pattanás, bőrtakák, az arcbőr vörössége, rovarok csípése és általában a bőr minden fájdalmas bántalma ellen; a ránczokat elsimítja. Tégely 3 korona. Hozzá a
Sirène-Poudre fehér, rózsá és créme színben 3 korona és a
Sirène-Crème-szappan 1 db 1 korona 20 fillér, egy dohoz 3 db 3 korona.
Főraktár Budapesten: Török József gyógyszerár Király-utca 12 és
Lneff Sándor illatszerésznél, IV., Váci-utca 9.

PEMETEFÜZÜKORKA
rekedség köhögés és hurut ellen.
Kapható minden gyógyszerárban. 9693

Ha őszül a haja, használja a „Stella“-vizet
(Hair Regenerator), mely nem fest de a haj eredeti színét adja vissza
Uvegje 2 korona.
Zoltán Béla gyógyszerárban
5 es. és k. fensége József főherceg udv. szállója,
Budapest, V., Sétátér-utca, Szabadság-tér sarkán. 9484

SOMATOSE
erősítő-szer
gyenge és a táplálkozásban elmaradottaknak, ideg-, máj- és gyomorbetegségeknek, beteggyerekeknek, angol kórban szenvedő gyermekeknek, údulóknak, nemkülönben
Vas-Somatose
alakjában a sápkórosoknak
Izzó ajánlva az orvosok által Vas-Somatose nem egyéb 20% vasvas-összetételű vasat, a milyen alakban a vas az emberi testben van jelen, tartalmaz Somatose.
Somatose rendkívül gerjeszti az étvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.
Alapított 1847.
Brausweller János
Cs. és kir. kizárólagosan Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórás, főtápláló a remontoir ingóóráknak stb.
ÓRAK, EKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközöltetnek.

Dr. GÖLIS-féle emésztő-por.
(1857 óta kereskedelmi czikk.)
Étrendi szer, kitűnő hatása van a különösen nehezen emészthető ételek földolására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálására és erősítésére is. Naponta kétszer használva, evés után egy kávékanálnyi téve a nyelvre s a szokásos itallal loóblítve, kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak, itesti pangás stb.
Ásványvíz-gyógymódnál mint elő- vagy utókúra vagy egyidejűleg a gyógy móddal kitűnő hatást fejt ki.
Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Gölis-féle emésztő-por kérendő a vétel alkalmával.
Egy nagy doboz ára 2 kor. 52 fill., kis doboz 1 kor. 68 fill.
Dr. Gölis-féle egytetemes emésztő-por központi széküldése
Bécs, I., Stefansplatz 6. (Swettlhof.)
Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12 és Andrassy-út 26. szám.

VASÁRNAPI UJSÁG

2. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM.)
SZERKESZTŐ: NAGY MIKLÓS.
FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN
BUDAPEST, JANUÁR 11.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egy évre 24 * na, fél évre 12 * na. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG fél évre 8 * na (a Világkronikával).
A POLITIKAI UJDONSÁGOK egy évre 10 korona, fél évre 5 * na.
Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldj is eszolanand.

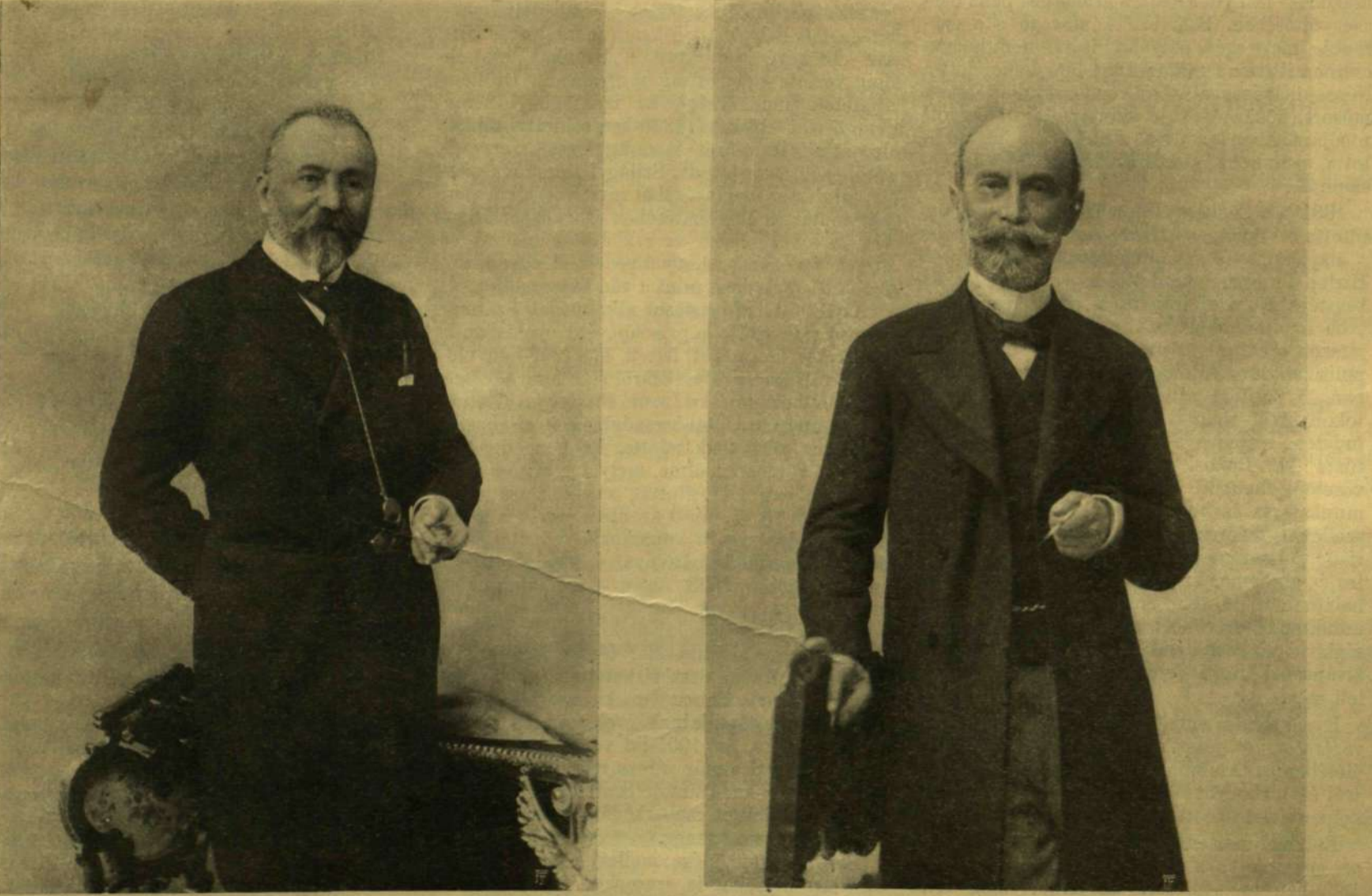
A FÖRENDIHÁZ ÚJ TAGJAI.

RÁKOSI JENŐ.

A FÖRENDIHÁZNAK eddigelé két olyan kinevezett tagja volt, a kik a magyar irodalom terén szerzett érdemeikért nyerték e díszes kitüntetést: Gyulai Pál és Jókai Mór. Hozzájuk most harmadikul csatlakozik Rákosi Jenő, a ki, bár az irodalom legtöbb ágát mívelte s míveli most is, főleg mint a magyar hirlapírás egyik vezéralakja foglal helyet a főrendek sorában.
Rákosi Jenő pályája, mely munkában, küzdelemben ép oly gazdag, mint eredményekben, két részre oszlik: első részében főképen dráma-

író és színgazgató, de e mellett mint hirlapíró is működik; a másodikban első sorban mint hirlapíró szerepel, a mellett olykor áldozva a műzsáknak is. A pálya e két részébe egységet azok a belső tulajdonságok visznek, melyek Rákosi hirlapírói munkásságának fő jellemzői és sikereinek magyarázóai: a rendkívüli tetterő, ritka gyakorlati érzék, szervező képesség és a magyar nemzeti eszméért való lelkesedés.
Rákosi Jenő 1842-ben született a vas megyei Acsádon. Mint ő maga mondta most új-év napján, üdvözlétére összegyűlt munkatársainak, «atyja az alkotmányosság előtt való időkben afféle nagyrak szolgálja (gazdatiszt) volt, vál-

lalkozásaiban hajótörést szenvedett s igen nagy gondot okozott neki a legnehezebb időben, az elnyomatás korszakában, tizenkét gyermekének nevelése.» Hogy mielőbb segíthessen szüleinek a család fenntartásában, a hatodik osztály elvégzésével félbeszakította a soproni benzézés gimnáziumban kezdett középiskolai tanulmányait s gazdasági irnok lett Somogy megyében. Már diákkorában kifejtett írói hajlamait azonban a gazdatiszti pálya nem elégíthette ki s ezért csakhamar felhagyott vele és Pestre jött azzal a czéllal, hogy íróvá lesz. Küzdött, dolgozott s mialatt első komolyabb irodalmi kísérleteivel foglalkozott, elvégezte a gimnázium két hátralevő osztályát és a jogot. 1864-ben írta

RÁKOSI JENŐ.

CHORIN FERENCZ.